БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 225 (11210)
1966 оной
сентябриин 23,
пятница

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Спартакиадын штаб байгуулагдаба

СССР-эй арадуудай 1967 оной зунай спартакиада үнгэргэхэ эмхидхэлэй комитет

Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдан эмхидхэгдэхэ СССР-эй арадуудай 4-дэхи зунай спартакиада бэлэдхэлые, тэрэниие үнгэргэлгые хүтэлбэрилхэ эмхидхэлэй комитет байгуулагдаа. Нүхэд К. Т. Мазуров (түрүүлэгшэ), С.А. Азимов, С. Бегматова, А. А. Булгаков, Б. Бультрикова, А. Л. Гетман, К. Грен, Л. Ю. Диржинскайте-Пилюшенко, И. А. Зубков, В. Г. Каменский, М. Каримова, А. В. Коробчан, В. И. Кочемасов, Н. Ф. Красное, В. М. Круминь, Ю. Д. Машин (түрүүлэгшын орлогшо), Н. Месяцев, Х. Назарова, С. П. Павлов, В. А. Пеньковский, А. Прокофьев, В. Ф. Промыслов, Н. Н. Романов, А. А. Сизов, М. Сирадзе, Л. А. Степанян, Т. А. Таирова, П. Т. Тронько гэгшэдһээ комитет бүридэнэ.

(ТАСС).

Аха дүү баатарлиг арадта туһаламжа

Американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн, аха дүү вьетнам арадай хэжэ байһан баатарлиг тэмсэлые дэмжэн, СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй болон Улаан Хахад һарын бүлгэмүүдэй союзай гүйсэдхэхэ комитет Вьетнамай Демократическа Республикада туһаламжа үзүүлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргаа.

Вьетнам арадта бэлэг болгон хамта дээрээ 30 мянган түхэригэй медицинскэ хэрэгсэлнүүдые (поликлиникэнүүдтэ хэрэгтэй зүйлнүүдые, хирургическа зэмсэгүүдые, шуһа тарихада хэрэгтэй болохо зэмсэгүүдые болон бусадые), тэрэшэлэн элдэб эм дом, шарха уяхада хэрэгтэй болодог материалнуудые Советскэ Улаан Хэрээһэн Вьетнамай Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй нэрэ дээрэ ойрын үдэрнүүдтэ эльгээхэнь.

Энэ энэрхы сэдьхэлэй шэнэ ябуулга хадаа эрэлхэг зоригто вьетнам арадай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые холодоо эдэбхитэйгээр дэмжэжэ байха гэжэ СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй болон Улаан Хахад һарын бүлгэмүүдэй союзай хэдэн олон миллион гэшүүдэй шиидэнги һанал бодолые гэршэлжэ үгэнэ.

• • •

Манай ороной кооперативуудай дура хүсэлые болон аха дүүгэй харилсаанай элирхэйлэн, СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмүүдэй Центральна Союзай правлени хадаа ДРВ-гэй худалдаа наймаанай кооперативай Центральна Соведтэ 1966 ондо хэдэ хэдэн янзын хэрэглэлэй эд бараануудые материальна туһаламжа болгон түлөөһэгүйгөөр үгэхэ гэжэ шиидхээ.

Вьетнам ханинар 1 миллион 800 мянган түхэригэй эд бараа абаха байна.

(ТАСС).

Совет-Сомалиин хэлсээн Кремль соо болобо

Совет-Сомалиин хэлсээн сентябриин 21-дэ Кремль соо болоо. Советскэ талаһаа СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо К. Т. Мазуров, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов болон бусад хэлсээндэ хабаадалсаа.

Сомалиин талаһаа Сомалиин Республикын Президент Аден Абдулла Осман, тэрээнтэй суг ябалсаһан хүнүүд хэлсээндэ хабаадалсаһан байна.

Совет-Сомалиин харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ асуудалнууд хани халуун оршон байдалда үнгэрһэн хэлсээнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ, тэрэшэлэн хоёр талын һонирходог уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудаар һанамжануудаа мэдэлсэлгэ болоо.

(ТАСС).

Газар уһалалгын асуудалаар бүхэсоюзна зүблөөн

НОВОЧЕРКАССК, сентябриин (ТАСС-ай корр.). Эндэ суглараһан Россиин, Украинын, Молдавиин, Дунда Азиин болон Закавказиин республиканууд мелиораторнууд нютагай гол горхоной уһаар газар уһалха асуудалнуудаар хоёр үдэрэй туршада соо зүбшэн хэлсээ. Тус конференциин пленарна заседанинууд мүнөөдэр болоһон байха юм. Нютагай гол горхоной уһаар газар уһалха гээшэ газарай үрэжэл дээшэлүүлгэдэ ехэ шухала удха шанартай гэжэ эрдэмтэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, совхоз, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд тэмдэглээ.

РСФСР-эй Мелиорациин болон усан ажахын министерствын коллегиин гэшүүн П. Г. Арумов гэжэ мэдээсээ. Россиин Федерации дотор 800 мянга гаран гектар талмай дээрэ иимэ уһалалга хэгдэнэ, табан жэлэй үе соо эдэ талмайнууд үшөө 220 мянган гектараар нэмээгдэхээр хараалагданхай. Тус хүдэлмэриин нилээд ехэ хубинь колхозуудай мүнгэ зөөреэр дүүргэгдэхэ байна.

Доной колхоз, совхозуудта 30 мянга гаран гектар поли гол горхоной уһаар уһалагдадаг. Энэ талмай дээрэ шэниисэ, овощ, кукуруза, люцернэ болон бусад ургамалнууд таригдана гэжэ КПСС-эй Ростовско обкомой секретарь Ф. Ф. Шаламов хөөрэнэ.

Нютагай гол горхоной уһаар газар уһалалгые, газар уһалхын тулада хаалтануудые барилгые, уһа сөөрэм тогтоолгые саашадань хүгжөөхэ һанамжа дурадхал оруулһан шиидхэбэри конференци баталан абаа.

ХҮДӨӨГЭЙХИДЭЙ ҺАЙНДЭРЭЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ



Цыпилма Гармажаповна Шодоева «Дружба» колхоздоо, мүн Бэшүүрэйнгээ аймаг дотор ходо шалгардаг юм. Нүхэр Шодоева «Ажалай Улаан Тугай» орденоор шагнагдаһан байгаа.

Т. ЧАГДУРОВАЙ фото.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ОРООҺО ТАРЯА ХУРЯАЛГА, НАМАРАЙ ПААР ХАХАЛАЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ

Сентябриин 20-ной мэдээн
(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Орооһо таряа: хадалга	Орооһо таряа: хуряалга	Намарай паар хахалалга
Баргажанай	68	77	12
Бэшүүрэй	71	90	37
Зэдын	72	64	28
Яруунын	53	73	8
Загарайн	58	89	17
Захааминай	61	60	48
Кабанскын	51	39	39
Прибайкалиин	55	59	63
Хяагтын	63	75	25
Мухар-Шэбэрэй	73	68	52
Сэлэнгын	52	75	13
Түнхэнэй	33	79	32
Улаан-Үдын	53	87	51
Хоринн	55	74	17
Бүхыдөө республика	61	74	31

АЖАЛ ЭМХИТЭЙ, МҮРЫСӨӨН ЭРШЭТЭЙ

АРТЕЛИИМНАЙ ОЛОНХИ комбайнернууд даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөндэ шалгаржа байдаг. Энэнь ехэл һайн ха юм даа. Мүнөө намар механизаторнуудай оролдосотойгоор ажаллаһанһаа таряа хуряалга эмхитэйгээр үнгэржэ байнхай.

Хуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэ механизаторнуудай хүсэлөөгүй һаа, хэн хүсэлхэб даа. Мүнөөнэй хүсэтэ техникэ тэдэнэй гарта байна! Хүн бүхэн трактор, комбайнуудтаа эзэн ёһоор хандажа, бүтээсэтэйгээр ашаглахые оролдоно. Мүрысөөндэ шалгарһан бэрхэшүүлэй дундаһаа комбайнер Банзаракца Цыреновые нэрлээбди. Энэмнай дамжуулгын вымпелдэ 4 дахин хүргөө. Юунай түлөөб? Хуряалгын эхилһэн сагһаа хойшо машинаяа бүтээсэтэйгээр ашаглажа, «ЖВН-6» жаткаар 950 гектарта баал унагаагаа. Энэ үе соо даалгабаряа хододоо үлүүлжэ байгаа. Колхозойнгоо үшөө нэгэ механизатор—Цырендоржо Чагдуров тушаа хөөрэлтэй. Тэрэ 612 гектарта таряа хадаа. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлэлсэжэ ябадаг. Комбайнер Алексей Ганцев «СК-3» машинаар баһал 600 гаран гектарта баал унагаагаад байна. Тиихэдэ комбайнер Андрей Шекин үдэртэ 18—20 гектар хүрэтэр баалнуудые суглуулан сохино. Тэд иимэ хүнүүд ургаса хуряалгын халуун һабада олон. Бултыень нэрлэһэнэйшье хэрэггүй ха. Хүнэй эдэбхи үүсхэл гээшэ тон шухала байна. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын намар ахигдажа байна. Һайнаар ажаллабал, техникээ бүтээсэтэйгээр хэрэглэбэл, амжалта хэзээдэшье туйлахабди.

Манай колхоздо 6354 гектар орооһо таряа, тэрэ тоодо 3829 гектарта шэниисэ таригдааһэн. Энэ ургасаяа гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа, ажалаа зүбөөр эмхидхэхын тулада ямар арга хэрэглэхэ болонобибди? Иимэ асуудал механизаторнуудай дунда зүбшэгдэжэ, Мухар-Шэбэрэй таряашадай жэшээгээр поточно арга үргэнөөр хэрэглэхэ гэлсэһэн байгаа. Энэ һайн үүсхэл дэмжэн таряа хуряалгын хүдэлмэри түсэблэхэдөө, ажалайнгаа бүхы талые харалсаһан байнабди. Манай колхоздо таряа хадалга дээрэ хори гаран агрегат хүдэлнэ. Таригдаһан бүхы орооһо таряанаймнай ехэнхи хубинь хадагдажа хуряагдаа. Ургасашье һайн. Гектарай 14 центнер абтана. Зарим полинуудһаа энээнһээ бүри ехэ ургаса, га бүриһөө 18—24 центнер сохигдон абтадаг.

Механизаторнуудай оролдосотой бэрхээр ажаллажа, баян ургаса ургуулһанай ашаар манай ажахы жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргэхэнь. Бүхы таряаланһаа 75 мянган центнер орооһо таряа абахаар түсэблэһэн байбал, тэрэмнай 90 мянгада хүргэгдэхөөр тухайлагдана. Абтаһан энэ ургасаһаа үрэһэ хүрэнгэдэ, страховой фондодо 19 мянган центнер хадагалагдаха. Ниитын малда орооһо таряанай зүйл үбэлжэлгэдэ хүсэд хүрэхөөр орхихо, колхозчнигуудтаа арба гаран мянган центнер таряа хубаарилгада үлөөхэ байнабди.

Шэнэ ургасаһаа гүрэндөө нилээд ехэ таряа худалдаабди. Байгша ондо 10 мянган центнер орооһо Эхэ орондоо тушаахаар түсэблөөд, тэрэнээ үни дүүргэнхэйбди. Мүнөө хорёод мянган центнер худалдагдаад байна. Таряа тушаалга үргэлжэлһөөр. Арга боломжоёо тоолоожо үзөөд, колхозоймнай гэшүүд мүнөө намар 25 мянган центнер гүрэндөө худалдаха уялгаяа дахин хаража, гуша мянгандань гаргаад байна. Энэ уялгаяа хүдөө ажахын һайндэр болотор бэелүүлхэ зорилго артелиимнай гэшүүдэй урда табигдана.

КОЛХОЗОЙМНАЙ МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ дунда эмхидхэлэй хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг. Партийна комитедэй зүгһөө хэмжээн абтажа, олон коммунистнууд политическэ хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ хабаадуулагданхай. Агитаторнууд таряашадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна, «дайшалхы хуудаһануудые» гаргана. Социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ ажалай түрүүшүүлдэ натуральна түлөөһэ, мүнгэн шан тогтоогдоо юм.

Колхозой правлени, партийна комитедэй хараалһан хэмжээгээр мүрысөөнэй иимэ гурим тогтоогдонхой. Хэрбээ хүдэлмэриин табан үдэртэ 105 гектарта амяарлан хадалга хэһэн комбайнернууд 150 килограмм орооһо таряа натуральна түлөөһэ болгон абаха эрхэтэй. Баалнуудые суглуулан сохиһон комбайнернууд 75 гектарта хүргэбэл, баһал иимэ түлөөһэндэ хүртэхэ. Тиихэдэ мүрысөөнэй дүнгүүд 15 хоногтоо дахин гаргагдажа, энэ үедэ 450 гектарһаа дээшэ хадалга, хуряалга хэһэн комбайнернуудта, агрегат бүхэндэнь—3 центнер орооһо таряа, 30 түхэриг мүнгэн ажалай нэмэлтэ түлөөһэн болгон үгтэхэ гуримтай.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр—Октябриин 9 болотор хуряалгын бүхы хүдэлмэри дүүргэгдэхэ юм. Энэ үе болотор гүрэндэ таряа худалдаха уялгаяа дүүргэхэбди. Хэрбээ манай колхоз энэ жэлдэ 30 мянган центнер таряа Эхэ орондоо худалдабал, энээнһээ хахад миллион түхэригэй олзо ниитынгээ жасада оруулха болоно.

С. БАИНОВ,
Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Түсэбһөө гадуур 6000

БЭШҮҮР. (Телефоноор абтаба). Манай «Дружба» колхозой гэшүүд таряа хуряалгаяа эмхитэйгээр үнгэргэжэ байна. Сентябриин 20-ной байдалаар 6663 гектар тарьян хуряагдаа, хамта 84 мянга шахуу центнер орооһон сохигдожо абтанхай. Гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ. 22 мянган центнерэй орондо 28 мянга шахуу гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 6 мянган центнер тарьян Эхэ оронойнмнай амбаарта оронхой.

Артелиин комбайнернуудай машина техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглаһан дээрэһээ иимэ амжалта туйлагдаба. Тэдэнэй дундаһаа хэдэн хүниие нэрлэхээр. Түрүүшүүлэй нэгэн Николай Шиханов хуряалгын эхинһээ хойшо 436 гектарта хуряалга хэжэ, тэрэ тоодо 245 гектар таряа хадаад, хамта 4295 центнер орооһо сохиһон. Үнинэй комбайнернууд Николай Кострыкин, Очир Аюшеев гэгшэд һайнаар хүдэлнэ. Нүхэр Кострыкин «СК-3» комбайнаар 330 га хуряажа, 5814 центнер таряа сохибо. Энээнһээ гадна, һолоомон һүрилгэдэжэ байна. Мүнөө 1350 гектарта намарай паар хахалагдаа.

Г. ОЧИРОВ,
«Дружба» колхозой гэшүүн.

Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнуудай дунда комбайнер Бударадна Цыдыпов таряа хуряалгын үедэ магтаалтайгаар ажаллажа байдаг. Энэ нүхэр агрегадаа бүтээсэтэйгээр ашаглажа, даалгабаряа үдэр бүри һайн шанартайгаар үлүүлэн дүүргэнэ.

Ц. ДАШИГАЛСАНОВАЙ фото.

ЗАГАРАЙ. (Телефоноор абтаба). «Гигант» колхозой механизаторнууд таряа хуряалгаяа дүүргэхэ дүтэлөө. Мүнөө хирэдэ 3100 гаран гектар орооһо тарьян хуряагдаад байна. Түрүүшын үедэ амяарлан хадалга үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байһанаа, полиин тарьян хүсэд һайнаар эдеэшэнтэжэ, сэхэ хуряагдажа захалба. Артелиин комбайнернууд машина зэмсэгүүдээ бүтээсэтэйгээр ашаглахые оролдоно. Тэдэнэй олонхинь нормоёо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

Түрүү комбайнернуудай нэгэн Тимофей Селиверстович Маслов олон жэлэй туршада ажаллажа, дүршэлтэй болоһон хүн. Энэмнай баһал мүнөө жэлдэ шалгарба. Һаяхан мүрысөөнэй дүн гаргахада, нүхэр Маслов хуряалгын эхинһээ хойшо 1700 гаран центнер таряа сохижо, түрүү һуури

ЭРХИМЛЭҺЭЭР

эзэлбэ. Удаань Григорий Жерловой даадаг агрегат шалгаран ябана. Ажалай түрүүшүүл амжалта туйлахадаа, машина зэмсэгээ һайнаар харууһа хэжэ, нарин нягтаар ажалладаг. Үглөөгүүр эртэ ажалдаа гараад, үдэшэ орой болотор хүдэлнэ.

Колхозой правлени, партийна организаци механизаторнуудта зохихо байра байдал түхеэрхын тулада горитой анхараа. Эндэхи полевой стануудта радио тодхогдонхой. Газетэ, журналнууд абтана. Энэ жэлдэ тус колхозойхид поточно арга хэрэглэжэ, бүхы таряагаа хуряажа байна. Һүүлшын үедэ полинууд дээрэхи һолоомон һүрилэгдэжэ, намарай паар ехээр хахалагдана.

Механизаторнуудай ажалаа һайнаар эмхидхэһэн, тоогууд дээрэхи ажалай һаалгүйгөөр ябуулагдажа байһан дээрэһээ эндэхид гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээд байна. Хамта 3800 центнер таряа тушаагдаха түсэбынь 4038 центнер болгогдоо. Арга боломжоёо хаража үзөөд, эндэхид үшөө нилээд таряа Эхэ орондоо бэлэглэхэ гэлсэбэ.

Хүдөөгэй һайндэрые ажалай бэлэгээр угтаха гэһэн харюусалгатай зорилго мүнөө үедэ табигданхай. Энэ үе болотор колхозойхид хуряалгын хүдэлмэрие бүхыдэнь дүүргэжэ, ерэхэ жэлдэ тарилга хэхэ үрэһэ хүрэнгэеэ бэлдэжэ абаха юм.

З. ТЭЛИН.



...СР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

...ноной, целлюлозно-саарһанай болон модо болбосоруулдаг ...промышленностиие хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбэй даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ амжалта туйлаһанайнь түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1966 оной сентябриин 17-ной Указаар ...модоной, целлюлозно-саарһанай болон модо болбосоруулдаг промышленностиин бүлэг хүдэлмэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад ба партийна, соведүүдэй, профсоюзай, комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые СССР-эй орден, медальнуудаар шагнаба.

...тэрэ тоодо Буряадай АССР-...:

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНООР

...ырев Петр Маркелович—...ин леспромхозой жолоошон.

...ков Петр Никитович—...ын леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

...облев Аркадий Иванович—«Забайкаллес» комбинадай инженер.

...енко Александр Семенович—Байгалай леспромхозой ...рист.

...кова Феоктиста Ульяновнае—...ойн модо зөөдэг комбинадай бригадир.

...ский Иван Иннокентьевич—Баргажанай леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

...ов Степан Епифанович—Шулуутайн леспромхозой бригадир.

...тов Еремей Иванович—...гайн леспромхозой директор.

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

...асенко Петр Абрамович—«Забайкаллес» комбинадай начальник.

... Николай Степанович—...айн леспромхозой модоной ... начальник.

...вский Леонид Иванович—Түлишын промышленностиин управлениин Еловско леспромхозой рамщик.

Волков Дмитрий Васильевич—Хүртэйн леспромхозой директор.

Горбунов Федор Григорьевич—Сэлэнгын модо зөөдэг баазын станочник.

Добрынин Виктор Константинович—Баргажанай барилгын-монтажна управлениин модошо дархан.

Иванов Иван Ульянович—Хүрбын леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

Карбаинов Иван Варламович—Хүртэйн леспромхозой жолоошон.

Кокорин Василий Александрович—Баргажанай леспромхозой модо отологшо.

Куксенко Алексей Федорович—Горхоной леспромхозой жолоошон.

Курочкин Анатолий Никифорович—Шулуутайн леспромхозой жолоошон.

Кушнаренко Иван Никитович—Хандагайн леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

Мамонов Вениамин Сергеевич—Итанцын леспромхозой директор.

Николаев Алексей Николаевич—Байгалай модо зөөдэг баазын рамщик.

Перелыгина Анна Федотовнае—Онохойн модо зөөдэг комбинадай худэлмэришэн.

Пивоваров Николай Буинович—Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо.

Попов Александр Дмитриевич—Хориин леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

Раднаев Мунко Абидуевич—Хориин леспромхозой модоной пунктын начальник.

Серебренников Дмитрий Дмитриевич—Байгалай модо зөөдэг баазын директор.

Тетерин Михаил Васильевич—Худанай леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

Федорчук Яков Ефимович—Сэлэнгын модо зөөдэг баазын крановщик.

Чеверкалов Федот Филиппович—Байгалай леспромхозой модо отологшо.

Шапиро Арон Пиневич—Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай директор.

Шигин Алексей Федорович—Шулуутайн леспромхозой мастер.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

Амагаев Алексей Николаевич «Забайкаллес» комбинадай таһагай начальник.

Бабинцев Владимир Егорович—КПСС-эй обкомой таһагай орлогшо.

Бадмаев Гомбо Дамбаевич—Хүртэйн леспромхозой модо отологшо.

Болонева Агафья Ульяновнае—Байгалай леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

Воробьев Николай Васильевич—Онохойн ОРС-ын начальник.

Гребенщиков Куприян Матвеевич—Үдын модо урадхуулгын конторын бригадир.

Грехов Василий Васильевич—Хандагайн леспромхозой жолоошон.

Гришин Сидор Ильич—Байгалай леспромхозой директор.

Гуфайзен Феоктист Леонидович—Итанцын леспромхозой парторганизациин секретарь.

Добрынин Михаил Петрович—Итанцын леспромхозой модо урадхуулгын участогай хүдэлмэришэн.

Дугаров Дамдин Нимаевич—Хүрбын леспромхозой модо отологшо.

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

СОВЕТ ЭД ХЭРЭГСЭЛНҮҮД ДЭЛХЭЙ ДҮҮРЭН СУУРХАНА

ТАСС-ай корреспондентнүүдһээ

Манай предприятинууд хилын саадахи захилшадтаяа холбоо барисаагаа жэлһээ жэлдэ үргэдхэнэ. Дэлхэйн зуугаад шахуу оронууд руу СССР-тэ бүтээгдэһэн элдэб янзын эд хэрэгсэлнүүд самолет, поезд, пароходуудаар эльгээгдэжэл байдаг.

Тэдэнэй дунда баатарлиг Вьетнамай захилнууд тусхай һуури эзэлнэ. Вьетнам арадта хүшэр хүндэ эдэ үдэрнүүдтэ совет хүнүүд интернациональна уялгаяа дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнанагүй. Аха дүү ороной захилнуудта «ногоон үйлсэ» нээлгээтэй. Тэдэнь саг болзорһоо урид, нарин нягтаар дүүргэгдэнэ. Узбекистанай ажалшад Вьетнамай Демократическа Республикада мостовой крануудые, эм домуудые, зайн гал түхеэрхэ хэрэгсэлнүүдые эльгээбэ. Хабаровск болон Комсомольск-на-Амуре хотонуудһаа вьетнам нүхэднай дизельнүүдые, оньһожоруулагдаһан станогуудые, шудхалгын эд хэрэгсэл болон электрокабель абажа байдаг. Онежскэ тракторна завод ехэхэн бүлэг ой модо таллуулдаг тракторнуудые бэлэн болгоод, холын Вьетнам руу ябуулба.

Советскэ Союзай болон социалис оронуудай предприятинуудай хоорондохи холбоо барисаан мүн лэ үргэдэһөөр. Аха дүү Болгар ороной Кремиковско металлургическа комбинадай захилаар Могилев хотын Кировэй нэрэмжэтэ автомобильна заводойхид асари томо электрическэ мостовой кран бүтээжэ байнхай. Мүн лэ энэ предприятида Людиновскэ тепловоз бүтээдэг завод 750 морин хүсэтэй «TIM-3A» маркын 16 тепловозуудые эльгээхэ юм. Тэдэнэйнь 7-ниинь захилшадтаа хүрэжэ ошонхой.

Москвагай Лихачевой нэрэмжэтэ автомобильна заводой коллектив аха дүү Монгол орондо ашаанай машинануудые, тэдэнэй запчастьнуудые болон гэр бүлын электрохолодильнигуудые олоор эльгээнэ. Пхеньян хотын кинотеатрнуудта зоорюулжа, Самаркандын «Кинапзавод» орёо нарин, шэнэ түхэлэй аппаратура ябуулба.

Югослави, Болгари, ДРВ, ОАР болон Бирмэ гэхэ мэтэ оронуудта Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенско завод ашаа тээхэ оньһожоруулгануудые эльгээнэ. Жэлэй эхинһээ хойшо 200 гаран тиимэ машинанууд захилшадтаа хүрэжэ ошонхой. Харин тус предприятиин эгээл ехэ захилшань эрхэ сүлөөгэй олтирог гэжэ суурхаһан Куба болоно. «Красный богатырь» гэжэ завод энэ жэлдэ Афганистанай захилаар хахад миллионһоо үлүү паар гутал ашаалжа ябуулаа. Москвагай энэ предприяти аха дүү ороной хүн зониие гуталаар хангадаг болоһоор үнинэй юм.

Ази, Африка, Европо болон Америкын 35 оронуудта Казахстанай үнгэтэ болон хара металлнууд шэнэ табан жэлэй эхинһээ хойшо эльгээгдэжэ байнхай. Казахстанда үйлэдбэрилэгдэһэн цинкые Арабуудай Нэгэдэмэл Республика түрүүшынхиеэ худалдажа абажа захалба. Асуанска электростанциин асари томо турбинануудай мөөр Ижорскын буладһаа бүтээгдэхээр хараалагдана.

Советскэ Союз Индитэй үргэн хэмжээнэй худалдаа наймаа эрхилдэг. Бомбей хотын «Джеймс инжиниринг» гэжэ фирмын захилаар Вильнюсэй электрогагнууриин түхеэрэлгэ бүтээдэг завод шэнэ түхэлэй аппаратура бүтээн эльгээгээ. Рязань хотын «Теплоприбор» гэжэ завод хорёод янзын оньһон приборнуудые мүн лэ Индидэ саг үргэлжэ ябуулжа байдаг юм. «Рязцветмет» гэжэ завод үнгэтэ металлнуудай холисонуудые баһа тиишэнь эльгээдэг. «Уралмаш» заводой инженернүүд автомобильна лиетые хүйтэн зандань прокат хэхэ станай проект бүтээжэ, Бокаро город эльгээбэ. Тэрэ жэл соогоо 1 миллион 700 мянган тонно продукци үйлэдбэрилхэ аргатай байха. Совет ороной туһаламжаар баригдаха энэ завод Индидэхи «Уралмаш» заводой үшөө нэгэ «түрэл садань» болохо байна. Самаркандын завод энэ ороной хүүгэдэй эдихэ эмшэлхы тусхай үүргэтэй консервэнүүдые эльгээнэ.

Москва, Ленинград, Киев, Баку болон бусад промышленна томо томо түбүүд хариин гүрэн руу янза бүриин эд хэрэгсэл эльгээжэ үргэлжэлһөөр. Энэньшье гайхалгүй, юуб гэхэдэ, Советскэ Союзда бүтээгдэһэн эд хэрэгсэлнүүд шанараараа эрхим гэжэ бүхы дэлхэйдэ суурханхай бшуу.

ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ ТҮЛӨӨ ШАГНАЛ

АЛБАНАЙНГАА УЯЛГА дүүргэхэ үедөө эрэлхэг хатуу зориг гаргаһанайнгаа түлөө Дунда Азиин түмэр замай Андижанска дистанциин замай харуулшад Камилжан Турсуналиев ба Кавый Хасанов (наһа бараһан) гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Указаар Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байна.

* * *

Энэ үдэр Ферганска нугада ямаршье түбэг болохо гэжэ һанахаар бэшэ байгаа. Дунда Азиин түмэр замай Андижанска дистанциин замай харуулшан Кавый Хасанов өөрынгөө халаанда орогшо Камилжан Турсуналиевта дежурстваяа дамжуулаад, гэртээ бусаха гэжэ байба. Энэ үедэ гэнтэ ехэ шанга абяан дуулдаба. Тиигэжэ угаа ехэ уһан хадаһаа гэнтэ сүмэрэн урдажа, замдаа дайралдаһан бүхы юумые хамажа ороһон байгаа.

Ферганска халуун наранһаа болложо, хадын угаа ехэ саһан гэнтэ хайлашаһан байгаа ха юм. Гол мүрэнүүдэй һабада эдэ бүхы уһан багтажа ядахадаа, эрьеһээ халижа, нуга соогуур шууян урдажа ороо.

Камилжан Турсуналиев Кавый Хасанов хоёр бэеэ абаржа шадаха байгаа. Тиихын тулада дүтын хада толгойн оройдо гүйлдэжэ гараха байгаа бшуу. Зүгөөр поезднуудай аюулгүйгөөр ябалга эдэ хүнүүдтэ даалгагдаһан байгаа ха юм. Тэдэнэр хүршэ станциһаа поезд мэнэ гарахаяа байна гэжэ мэдэжэ байгаа. Эндэ аюулай болоһые тэрэ станцида үшөө мэдээгүй байгаа ха юм. Замай харуулшад түмэр замай хүүргэ шадарай телефонно будкада гүйлдэжэ ошоо. Тэдэнэр поездын гэмтэлгые зайсуулһан аад, өөһэдөө уһанда абтажа, баатарлигаар наһа бараа.

(ТАСС).

ХАНИ НҮХЭДТӨӨ ТУҺАЛЖА...

Зэдэ гол гаталжа, Зарубин тосхон хүрэхэдэ, «Октябрьский» совхозой хоёрдохи фермын конторо байдаг. Конторойнь орон сасуумнай, зохидхоноор түхеэрэгдэhэн самбар манай анхарал татаба. Һаалиин гүүртэнүүдэй, хонишодой отаринуудай социалис мүрысөөнэй наймаан hарын дүн арьяса бэшэгдэнхэй.

Хаража танилсахадамнай, Маюурай гүүртын hаалишад урданайхяараал түрүүлжэ ябаhаар. Бури энэ зунай эхээр тэднэр совхозойнгоо hаалишадай мүрысөө толгойлжо ябаhан юм.

— Жэлэй эхинhээ хойшо маюурайхид бусад нүхэдтөө hайн жэшээ харуулжа, тэднэдэ дахуулжа ябаха гэшэ. Үнгэрhэн жэлдэшье түрүүшүүлэй зэргэдэ ябалсаа hэн,—гэжэ совхозой парткомой секретарь нүхэр Хайдуковой хэлэhэниинь hанагдаба.

Түрүү гүүртын, нэн түрүүндэ эрхим hаалишадайнь ажал хүдэлмэритэй танилсаха зорилго түсэбэжэ, тиишэ хүрэлдэhэн байгаа.

Үлэ багаар hэн. Һаалишад үнеэдээ haахана хээрын бэлшээри дээрэ эрээд, хөөрэлдэжэ, зугаалжа байба...

— Ажалнай ябажал байгаа юм бээз даа, схээр хөөрэжэ, hайрхажархиха юун байха hэм даа,—гээд hанаатайгаар буряад эхэнэр айлжа, аали нобшоор, хүдэлөө болохон нэрэ гаргажа ябабал, амжалтын заха хизаарыень харахань бэрхэтэйгээ. Хүсэ шадалаараал оролдоло гээшэбди.

Энэмнай энэдээ эрхим hаалишан гэжэ шалгарhан Будаханда Ринчинова хөөрэнэ. Байгша ондо «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаhан.

...Аали нобшоор ажаллабал, амжалтын заха харахагүйш. Ехэл зохидхон, удха түгэлдэр үгэнүүд бэшэ гү? Үнэндөөшье, hанаhаа табижа, оролдожол ажаллабал, hарбаhан зорихоондо хүрэгдэдэг ха юм.

Коммунист-hаалишанай хэлэhэн энэ үгэнүүдые хажуудань hүүhан хани нүхэдынь халуунаар дэмжэлдэхэнь элихэн байна hэн. Эдэ үгэнүүд дээрэнь нэгэшье хүн ондоо юумэ нэмэнгүй, аха заха нүхэрэйнгөө хэлэhые сэдьхэлээ хананграр шагнажа hуугаа бэлэй.

Хэнийнь хэды үнеэ харууhалнаб, хэды шэнээн hү hааhаб гэhэн элдэб тоо баримтануудые эндэ дурдахаа hанаа бэшэбди. Хүргэгдэhэн даабаринуудынь абалан үялгандаа холо үлүүлжэ ябаhа гэжэ хэлэбэл ойлгосотой ха юм. Мүн үнеэдээ хайшан гэжэ hаадаг бэ, хүхэ дэлэнгынь угаадаг, нидхэдэг гү гэхэ мэтэ түрүү hаалишадай ажал хүдэлмэридэ юрын болоhон арга нүхэсэлнүүдые видэ тоолохоё hанаагүйбди.

Тобшохоноор хэлэбэл, малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэдэ түшэл зоотехнэргэжэлтэдэй заха заабарые наринаар сахигдадаг, түрүү шүүлэй дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Зунай бэлшээридэ гарhанаа малаа үдэр, hүнигүй адуулжа, үргэhэн hүнэнь хэмжээгээр шэмэтэ тэжээл үгтэжэ байгаа юм гэжэ тэмдэглэлтэй.

Гүүртын ажалдахи онсо өөрын юумэ гэбэл, эбтэй эетэйгээр, бэе бэедээ туhалалсажа, бэе бэеэ дэмжэжэ хүдэлдэгынь болоно гэжэ hанагдана. Өөрынгөө ажалай нюуса тухай хөөрэжэ үгыт гэhэн гүйлтатайгаар хэн нэгэндэнь хандабалтнай, энэмнай юун түхай hуража ябаhан хүн гээшэб гэhэн мэтэ урдаhаатнай гайхангаар хаража байдаг. Өөрын онсо нюуса гэжэ эндэхидэ байхагүй, ажал хүдэлмэрээ бултадаа хамтаараа хэлсэжэ, зүбшэжэ ябуулдаг заншалтай.

Нэгэ үдэрөөр, нэгэ жэлдэ иимэ заншал бии болоошоо бэшэ бэлэй. Энэдэрэй болжо ирэhэн юм, хүн үнэншэхэгүй байха. Зүбтэйшье. Эбтэй эетэй коллектив байгуулхын түлэ эндэхи коммунистнүүд ехэхэн оролдоhон, бага зэргэ бэрхэшээлнүүдыешье дабаhан байха. Гурбан коммунистнай эндэ ажалладаг; гүүртые даагша, Эдын райкомой гэшүүн Ц-Д. Базаров, hаалишад Б-Х. Ванчиков, Н. А. Сергеева.

Партийна бүлэг боложо хамтарhан эдэ нүхэднай ажал хүдэлмэридөөшье, ажаhуудалдаашье, хани хүдэлдэг нүхэдтөө hайн, жэшээ харуулжа ябадаг юм. Энээнэй тула имагтал эрхимээр ажаллаха, гэр бүлэдөө эбтэйгээр ажаhууха үнэн зурханаа хөөрэлдэдэг болодог. Алдуу эндүүнүүдэй, дутуу дунда зүйлнүүдэй ушарбал, хараа обёороогүй шангаар болоод гарабалшни, hүүдэнь хэн шамайе хүндэлхэб? Коммунист хүн хүн зоной нюдэн дээрэ ябана, тэрэнине хүн зон ажаглажа, хаража ябадаг шуу.

Тус гүүртынхид ажалайнгаа дүн арбан хоногтоо арга бэшэ зүбшэжэ хэлсэдэг. Ходоо нэгэ жэгдээр хүдэлхэнь бэрхэтэй байдаг гэшэ. Һү hаали нэгэ үедэ дээшэлжэ, нэгэ үедэ доошоо орожо байха. Шалтагаануудыне олон —байгаалиин эрхэ байдалhаа эхилээд, hаалишадай ажал, оролдого хүрэтэр. Шанга, шангаар хөөрэлдэхэшье ушар гарадаг. Зүгөөр али нэгэнэйнгээ мууханаар хүдэлжэ гарабалынь ехээр муушалха зан эндэ огто байхагүй. Нүхэрэй ёhоор алдуу эндүүень ойлгуулжа, заhажа абаха ту-
хай гол анхаралаа таба
тон hайшаалтай.

Тиигээгүйдэшье арга
гэжэ нүхэр Ринчинова
шуул олоороо эрэнэ бэшэ
hаалишадаар ажаллахаа
бүхэн даб гэhээр энэ ажал
даха шадагагүй. Тү
ядалдаха, заримдаа ядаба
hанhаа боложо дуратай
хаяжаашье болохо юм.
амжалта туйлахынь
нүгүйб. Эгээл энэ үедэ
туhаламжа, дэмжэлтэ
лодог. Бидэнэр, коммунист
иимэ туhаламжа үзүүлэ
хэн туhалха гээшэб.

Аха захамнай, хараха
гээшэ гэжэ энэдээ
Будаханда Ринчинова түү
нөө хэлэдэг болонинь
нистын нэрэ хүндые элит
шэлжэ үгэнэ. Олон үгэгүй
даруухан абари зантай
эхэнэр арба гаран жэлэй т
абьяастайгаар хүдэлжэ,
доо хүндэтэй болонхой.

Д. ЦЫБИКЖАП



Улаан-Үдын оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд Агууехэ Октябриин 49 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, hараhаа hарада амжалта туйлажа байна. Тиигэжэ нютагайнгаа промышленностиин предприятинуудай дунда түрүүлжэ, үнгэрhэн 8 hарын дүнгөөр 3-дахи шатын шанда хүртэнхэй. Эндэ ажалай шэн габьяа харуулагшад олон юм. Тэдээн соohоо Ульяна Филипповна Первушина онсо шалгарна. Энэмнай долоон жэлэй түсэб даабари дүүргэлтэдэ амжалта туйлаhанайнгаа түлөө мэнэ hаяхан «Шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар шагнагдаа юм. Зураг дээрэ: У. Ф. Первушина ажалдаа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

„ВЛТАВА" ЭХИЛЭЭ

ПИСЕК (Чехословаки). (ТАСС). ЧССР-эй, ВНР-эй, ГДР-эй, СССР-эй арминуудай хабаадаhан «Влтава» гэдэг сэрэгэй hуралсал Чехиин урда областьнуудта эхилээ. Варшавска договор баталhан гүрэнүүдэй нэгэдхэмэл зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша, Советскэ Союзай маршал А. А. Гречко өөрынгөө штабтай хамта, Варшавска договорто хабаатай оронуудай обороной министрнүүд түрүүтэй арминуудай сэрэгэй делегацинууд байлсаа.

«Влтава» гэжэ hуралсалда КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, ЧССР-эй Президент А. Новотный түрүүтэй ЧССР-эй түлөөлэгшэд байлсаба.

«Влтава» гэжэ hуралсалай уласхоорондын хэблэлэй центртэ тараагдаhан коммюнике дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: «Влтава» hуралсалда хабаадаhан хоёр талын частьнууд «дайшалхы ябуулгануудые» хэжэ эхилээ. Эдэнэр хилын харуулай частьнуудтай харилсаа холбоотойгоор, авиациин ба бусад түхэлэй сэрэгүүдэй зүгhөө дэмжэгдэн, ядерна дайнай орёо оршон байдалда хоёр тээhээ доботолон ороhон байлдаануудые хэбэ. Һуралсалай түрүүшын үдэр бүхы янзын сэрэгүүдэй ябуулга тон орёо байгаа. Частьнууд ба штабууд hуралсалые ударидан командалагшадай захиралтанууд, приказуудые тодо hонooроор дүүргээ.

Десантнигуудай буулгагдаhанай hүүлээр «Дайшалхы ябуулганууд» хэгдэжэ эхилээд, hуралсалда хабаадаhан нүгөө талын хуурай газарай сэрэгүүдтэй «дайлалдажа» ороhон байна. Мүнөө десантын буулгагдаhан район худар транспортна авиациин самолёдууд эльгээгдэнэ, тэрэ район дээрэ «агаарай байлдаанууд» боложо байна.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ түрүүшын 1966 он дүүрэхэ дүтэлөө. Манай республикын промышленна предприятинуудай экономическа байдалай шэнжэлэл хэхэ, дутагдал элирүүлхэ, тиигэжэ үлдэhэн гурба hара үлүүтэй саг соо тэдэнине усадхаха хэмжээ абаха, предприяти бүхэнэй арга боломжо тодорхойлхоор болобо.

Экономическа шэнжэл

АШАГТАЙГААР ХЭРЭГЛЭХЭ ГЭЭ

Табан жэлэй түрүүшын он өөрын илгаатай. КПСС-эй ЦК-гай сентябриин (1965 он) Пленумэй хараалhан, партиин XXIII съездын hайшааhан промышленна предприятинуудай түсэблэлгын шэнэ гурим энэ жэлhээ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Буряадай предприятинууд энэ гуримда орохоор бэлэдхэжэ байна. «Теплоприбор» завод үйлэдбэреэ шэнээр түсэблэжэ, хүтэлбэрилжэ эхилбэ.

Шэнэ гуримда ороxo бэлэдхэл промышленностиимнай эгээл шухала асуудал болонхой. Энэ бэлэдхэл хэдэн шэглэлтэйгээр хэгдэнэ. Тэрэнэй шухаланы юуб гэхэдэ, предприятинуудай гол фонднуудые hайнаар ашаглаха эрилтэ болоно. Түхеэрэлгээ ашагтайгаар хэрэглэхэ, бүтээсыень дээшэлүүлхэ, тиигэжэ продукци үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ, үйлэдбэриин фонднуудай түхэриг бүхэнэй ашаг олзые ехэ болгохо гэжэ партиин XXIII съездын резолюци дотор хараалагдана.

Буряадай промышленность найма hарын дүнгөөр ямар байдалтайб? Республикымнай предприятинуудта гол фонднууд хэр зэргээр ашаглагданаб?

Республикын предприятинууд валовой продукци үйлэдбэрилхэ түсэбөө 102 процент дүүргээ. Энэнь нёдондо оной энэ үеынхитэй сасуулхада, 14 процентээр ехэ юм. Буряадай индустриин хурдан түргэнөөр хүгжэжэ шадаха байhые энэ баримта гэршэлнэ. Мүн гол фонднуудай үнэ сэн ургана. 1965 ондо үйлэдбэриин гол фонднуудай үнэ сэн жэл соо дунда зэргээр 1964 онойхиhоо 23 процентээр ургаhан юм. Промышленностиин ургажа байhые энэ тоо мүн лэ гэршэлнэ.

Харин иимэ ургалтаар hанаагаа амархаар бэшэ. Юуб гэхэдэ, гол фонднуудай түхэриг бүхэн үшөө бага продукци үгэдэг зандаа. Тэрэнь найма hарын дүнгөөр оройдоо 0,89 түхэриг болоhон юм. Нёдондо жэлэйхитэй сасуулхада, продукци абалга 0,08 түхэригөөр бага болоо.

Иимэ байдал юунhээ тохёолдооб? Зарим предприятинууд үйлэдбэриингөө фонднуудые хүсэд hайнаар хэрэглэнэгүй. Республикымнай томо предприятинууд, тусхайлбал, шэлэй завод, мяха консервын комбинат, «Электромашина» завод, локомотив-вагон заhабарилгын завод гол фонднуудhаа бага зэргын продукци абана.

Республикымнай предприятинууд продукци абалгые ехэдхэхэ арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Предприятиин жэгдэ hайн ажал, гол түхеэрэлгээ хэрэглэлгэ, кадрнууд, гол фонднуудhаа ашаг олзо абалга гэхэ мэтэ арга боломжонууд элирүүлэгдэжэ, продукци абалгые ехэдхэхэ хэрэгтэ сүм зорюулагдана гэхын аргагүй. Предприятинуудай жэгдэ hайн ажал шухала удха шанартай. Түхеэрэлгэ миин байдагангүйгөөр, ходо хүдэлгэжэ байха хэрэгтэй. Жэгдэ бэшээр ажалладаг предприятинуудта зарим үдэрнүүдтэ ехэ продукци бүтээгдэнэ, зарим үдэрнүүдтэ тон бага. Жэшээлхэдэ, шэлэй завод жэгдэ бэшээр хүдэлнэ. Августын гурбадахи арбан хоногто түрүүшын арбан хоногтой сасуулхада, 31 процентээр ехэ продукци бүтээгдэhэн байна. Мүн иимэ байдал зарим ондоо предприятинуудта үзэгдэнэ. Галуута-Нуурай шахтоуправленидэ гурбадахи арбан хоног соо нэгэдэхи арбан хоногhоо 65 процентээр ехэ нүүрhэн малтагдадаг. Тимлюгэй цемент-шиферэй заводто 91 процентээр, мяха-консервын комбинадта 81 процентээр ехэ продукци бүтээгдэнэ. Түхеэрэлгээ ашагтайгаар хэрэглэхын тула жэгдэ hайнаар хүдэлдэг болгохо тон шухала. Предприятинууд энэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулха ёhотой.

Бии байhан түхеэрэлгээ ашагтай hайнаар хэрэглэбэл, фонднуудhаа продукци абалгые дээшэлүүлхэ шиидхэхы арга хангагдаха юм. Түхеэрэлгээ муугаар хүдэлгэдэг предприятинууд хэрэгтэй зэргын продукци бүтээжэ шаданагүй. Ноohо угаадаг фабрика гурбан жэлэй саада тээ тодхогдоhон түхеэрэлгээ хүсэдөөр хэрэглээгүй байhаар. Тиимэhээ фабрика 1,8 мянган тоноор дутуу ноohо угааhан байна. Шэлэй заводой хоёрдохи ээлжээнэй түхеэрэлгэ 74 процентээр ашаглагдана, тиимэhээ 6,04 миллион дүрбэлжэн метрэй проду
гаар абтаа.

Үйлэдбэриин гол фон
ашаглаха хэрэгтэ кадр
үүргэ дүүргэнэ. Имагтал
түхеэрэлгэ ханган хүд
юм. Энэ ушарhаа пред
нуудта саг үргэлжын өөр
нуудтай болохо тон шух
рин республика доторха
нууд олоор hэлгэгдэнэ гэх
лэй түрүүшын квартал
процентнь, 2-дохи к
11,1 процентнь hэлгэгдэ
на. Зарим предприят
иимэ ушар усадхагданагүй,
бүри олоор дайралдана.
хэдэ, ноohо угаадаг ф
«Теплоприбор» заводто,
заводто хүдэлмэришэд оло
гэгдэнэ.

Түсэблэлгын шэнэ гури
приятинуудай урда шэнэ
—гол фонднуудаа ашагта
наар хэрэглэхэ эрилтэ таб
фонднуудаа зүбөөр а
асуудалда анхарал хан
предприятинууд ашаг ол
абадаг. Жэшээлхэдэ, нар
бын фабрика жэлэй түрүү
хадай туршада гол фон
25,1 процентын ашаг олзо
ха гэжэ хараалhан аад,
31,7 процент болоhон бай

Теэд бүхы республика
абажа хараа hаа, гол ф
hаа ашаг олзо оруулха ха
лэй түсэб дүүргэгдээгүй
юм.

Гол фонднуудhаа аш
оруулха асуудалда анхар
дуулбал, предприяти бүх
ашаг олзотой байха, про
өөрынь үнэ сэн хямдару
Энэмнай хоорондоо та
холбоотой асуудалнууд бо
рин олон предприятинуу
ехэ гарза хэhэн зандаа.
ликын бүхы промышленн
приятинууд 1934 түхэр
рэ тоодо голодоhо гарга
мянган түхэригэй гарзада
байна. Бии байhан арга б
нуудай элирүүлэгдэжэ, та
лэй аша туhада зорюула
байhые энэ баримта гэрша

Мүнөө үедэ республикы
хи предприятинуудта гол
нуудай байдал шэнжэ
үзэгдөө. Тэдэнние зүбөөр а
ха арга боломжо предприяти
та яhала бии.



Энэ зураг дээрэ харуулагдаhан нүхэд ЛВРЗ-гэй үнинэй хүдэлмэришэд юм. 20—30-аад жэлэй туршада нэгэл заводто хүдэлжэ, бүхы ажабайдалаа, hанал бодолоо түрэл предприятидаа зорюулжа ябаhан ажалай түрүүшүүл. Үйлэдбэри дээрээ үнинэй шалгарhан М. Ф. Сесин (зүүн гарhаа), З. А. Зоркин, Д. Д. Дондоков, П. С. Седов.

В. МУЛЛЕРАЙ фото.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Новолипецка металлургическа заводой булад таhалгаряагүй эюулдэг түхеэрэлгээр дамжуулан абтаhан металлай ээлжээтэ зүйлнүүд хэрэглэгшэдтэ эльгээгдэхын тула ашагдажа байна.

АПН-эй фото.

Нютагайм басаган

Очерк

ХҮНДЭЛЭН ШЭЛЭ. Заганай урда урагша хойшоо hунаhан гүбэгэр ута шэлэ бүшмэг хүсүүг үбhөөр баян сабшалангые хүндэлэн зүhэн hуудаг. Тиимэл хадаа Хүндэлэн шэлэ гэжэ нэрщээ ёhотой. Хүндэлэн шэлын үзүүртэ балгаан түхеэрэлсэжэ, залуушуулай бригадын гэшүүнээр бүхэли зунаа хүдэлжэ гараhанаа элихэн hанадагби. Шэбэртэ Заган хоёрой гушаад шахуу залуу үетэнэй хэhэн ажалынь тиихэдэ хэмгүй ехэ hэн. Бороо хуратай жэл тудажа, үбhэ ногооной үндэр баян ургасын гараад байхада, саг болзор соонь хуряажа абаха шухала. Дамба Цыбиковэй хүтэлбэри доро хүдэлдэг hэмди. Ангама наран доро утын үдэр ойготороо хүдэлөөд, бүрхэжэ, бороогой орохоёо захалхада гү, али 1—2 хоногhоо заатагүй шииг нойто унахань гэhэн мэдээсэл дуулахадаа hүниндөө унтангүй тооной хүдэлжэ хоноод, үглөөдэрынь тэрэл сагтаа ажалдаа гарадаг hэмди. Эндэл би үеынгөө басаган Зинын ажалhаа тунхарилдаггүй шударгы бэрхыень мэдэжэ абаа hэм. Хүн бүхэн өөр өөрын тусхай бэлиг шадабаритай байдаг. Һуралсалдаа дундуурашье hаа, ажал хэхэдээ Зинын аhан бэрхэ байhыень хэншье арсадаггүй hэн. Ажал хүдэлмэри гэхэдэ, урагшаа тэгүүлhэн hанаатай хүн юм.

Тиихэдэ Зина долоодохине дүүргээд ябаа. Нютаг дээрэмнай долоон класс байгаа. Зарим нүхэднай hургуулиа үргэлжэлүүлхэ гэлсэбэ. Теэд Зина хаана ошожо hурахаяа хэндэншье хэлэбэгүй. Колхоздоон үлэхэ дуратайшуул бидэнэй дунда олон гэжэ элирбэ. Харин Зина абяагүйхэн ябажал ябадаг. Теэд үлэхэ hаа үлэхэ, ошохо hаа ошохо... Энэ асуудалаар илангаяа Дамба hонирходог hэн. Юуб гэхэдэ, намар орой болотор үбhэндөө бригадатайгаа ябаха хадаа хуу мэдээд, багсаагаад байха ёhотой бшуу. Эгээл тиимэhээ үдын забhарлалгын үедэ Зинаhаа иигэжэ асуужа байhыень hанадагби. Бригададаа хүнэй үлэхэ болоо hаа, Дамба баярлаха байгаа.

— Зина, шимнай шиидээ гүш?

— Мэдээгүйб даа.. юумэ хэлэжэ шадахагүй байнам.

— Таанадайнгаа дууhан иигээд лэ ябашахада хэмнай үлэжэ, колхозойнгоо ажал хэхэ юм ааб даа. Үтэлhэн үбгэд, хүгшэд, дунда наhатайшуул үлэхэл юм бээз, теэд хаанаашье хүрэнэгүй ха юмбибди даа. Үбhөө дууhажа ядаhаар байтарнай, талхан эхилшэхэ, юрэдөө, эжы абатнай юун гэхэ юм даа. Бү мэдэе... бодожо үзыт даа...

Энэ хараа бодолыень хамгаалхашье, буруушаахашье хүн үгы hэн. Табяад гаран оной эхээр колхоз жэлhээ жэлдэ ажалшадаар дутадаг, үбhэ тарягаа орой болотор хуряадаг, шэмэ шүүhэгүйшэгөөр абадаг байгаа. Ямаршье ажалда хүн дутаха. Колхоздоо үлэхэ дуратайшуул үсөөн, ехэнхид зайлаха, хотын hургуулида ошохол гэхэ. Үлэжэ хүдэлхэ гэhэн басагад, хүбүүдые колхоз али болохо аргаар дэмжэдэг hэн. Һүүлдэ дуулахадам, Зина колхоздоо хүдэлхэеэ үлэhэн байба. Ганса Зинэшье бэшэ, Цэдэн, Николай, Дулма, Дулгар, Нина юумэд бэшэндэ үльгэр жэшээ харуулжа, түрэл колхозоо түбхинүүлэлсэхэ гэhэн эрмэлзэлдэ эзэлэгдэhэн байба. Эндэ Дамба Цыбиковэйш идхалгын үрэ бии гэжэ hанагшаб.

Түрүүн Цэдэн, Николай, Дулма гурбан үхэртэ орожо, hаалишанаар ябажа эхилбэд. Цэдэн Николай хоёр нютагайнгаа эрэшүүл соohоо эгээл түрүүлжэ, үнеэдые hаажа, нилээд шууяа гаргаhан, эдэбхи үргэhэн юм. Удангүй Зинэшье нүхэдөөрөө хүдэлдэг болоо hэн.

— Юундэ hаалишан болохо гэжэ бодоо hэмши?—гэжэ асуухадэ, Зина энеэбхилэн:— Хүбүүдэй үнеэ hаахада хайралдаhам хүрөө hэн даа,—гэжэ шогтойгоор харюусагша бэлэй.

Хайрлаа hэн гү, үгы hэн гү, энээн тухай бодомжолоодшье ялайб, малша айлай бүлэдэ түрэhэн үхибүүн hэн лэ хойноо яаба хээбэшье мал ажалда дуратай байха ха юм даа. Залуухан Зинын ажалайнь hабагша иигэжэ татагдаа hэн.

АЖАЛ, АЖАЛ... Хэжэл байнам гэхэдэш—захадань гарагдахагүй. Үдэшэ орой болотор хүдэлөөд, үглөөдэрынь үнөөхинеэл эхилхэш. Ажал... ажал... Бэе амар hууха заб үгы. Хоёр хүнэй хэхэ юумые заримдаа гансаараа хэхэ саг ерэнэ. Гонгиноод, тума яма болоод, шэлээрээ таталдаа hааш, ажалыш хэн хэхэб? Угайдхадаа хүнүүд үсөөн. «Хүбүүдни, бэрхэт. Таанадайнгаа жэшээе, оролдолго хэшээлые мартахагүйбди даа»,—гэжэ hаяхан колхозhоо совхоз болоhон, «Бэшүүрэй» совхозой директор тэдэниие магтаа. Хүдэлхэ, оролдохо ёhотойгоо магталташьегүй, тэдэнэр мэдэжэ байгаа. Цэбэкжабай Цэдэн Дондукжабай Николай хоёрынь богонихон сагай хугасаа соо түрүү hаалишадай дэргэдэ гараадхёо. Тэдээн тухай ото газетэ дээрэ бэшэнэ, радиогоор хэлэнэ. Хүбүүд юумэд hэн хойноо hаажа hураад орхихолоороо урагшаа hуга гаража, шэртэhэтэйхэн, ажалша бэрхээ харуулаадхиба ха юм. Амжалтаараа амтархаад, бүришье хэсүү бэрхэ болоодхёо. Басагадшье баhа дутуугүй хүдэлөө, оролдоо, теэд тэдэниие хүрэ хүрэhөөр хүсөөдхихэнь бэрхэтэйхэн байба. Таhаржа унахаяа hанатараа шархирдаг Зинын хурганuудынь үбдэхээ болижо, элигэн зөөлэн үнеэдэйнгөө хүхэ шадамар түргөөр шобтордог болоо. Годойжо нугархаяа болишодог нюрганиншье үбдэхээ болёо. «Ажал хэжэ хүн hурадаг юм. Заа зуухан юумэнhээ хашаржа, залхууржа hураа hаа, хээли алдажа, нэхыгээ хэдэрхэhээ ондоо юумэ үгыбшибы даа. Хэhэн ажалаа яб таб гүүлээд лэ ябаха юм», —гэжэ нэгэнтэ бэшэ абынгаа hургадагые эндэ hанажа, Зина тунхарншагүй байдаг болохоёо бодоо. Һургаал гээшэ хаанашье туhатай. «Гэнтэ Москва хүн бодхоогоогүй юм. Ажалдаа даамайхан лэ байха хэрэгтэй»,—гэhэн hургаалыень хадуужа абаад, энэ болотороо сахижа ябаа. Түрүү зэргэдэ ябадаг, үнинэй коммунист, колхозые колхоз болголсоhон абынгаа үгэ дууланшьегүй яахаб даа.

Ажал дээрэхи алгасахагүй хүмүүжүүлэгшэдынь түрүүшын үеэр тиимэ гэшэгүй нүлөө үзүүлээ. Үльгэр жэшээ харуулдаг хүнүүдынь одоол Дулмажаб Доржиева Дулма Гармаева хоёр байгаа бшуу. Эдэ хоёрой суу алдар республика соогоо тараhан, олохон жэл соо эрхимлэhэн, баян дүй дүршэлтэй болоhон, hаалишад hэн. Анха түрүүшынхеэ үнеэ hаахаяа «аабагархан үхибүүдэй» ерэхэдэ, Дулмажаб Доржиева эхэ мэтэ хандажа, туhаламжа али болохоор үзүүлдэг hэмнай. «Дулмажаб баабай»,—гэжэ Заганай фермын залуу hаалишад нэрлэдэг. «Һайн даа, Дулмажаб баабай! Ашa туhыетнай мартахагүйбди!»,—гэжэ тэдэнэр өөртэнь хэлэдэг. «Һайн даа, Дулмажаб баабайм, ашыеншни харюулха гэ гэhээр мүнөөш хүрэтэрөө өөрөө туhалуулха байдалда орошоном»,—гэжэ Зина бодожо ябадаг. Дулмажаб баабайнь ажалдаа шалгарhанайнгаа түлөө олон удаа хүндэлэлэй грамотануудаар, орденоор шагнагдаа. Дулма Гармаевашье дутаагүй, үшөө дээдэ тээнь hаагаад ябаа.

Атаархаха жүтөөрхэхые Зина мэдэдэггүй. Тиигэбэшье яагаа hаа, түрүүшүүлэй зэргэдэ орохобиб гэжэ сэдьхэжэ ябадаг hэн. Түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсохо гэбэл дүршэлөө баяжуулха, эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаха хэрэгтэй. Барандаа нэгэ адлил үнеэдтэй ха юм. Харин үнеэндэ ороhоноо хойшо даажа абаад хоёр-гурбан жэл хүдэлбэл. Теэд юундэ урагшаа hуга гараадхинагүйб? Юундэ үнөөхил Дулма Гармаева, Дулмажаб Доржиева, Цэдэн Цыбикжанов гэгшэдынь түрүүлhээр бэ?

«Амжалта гээшэ тэнгэриhээ тэб гэжэ буудаггүй юм байна даа»,—гэжэ Зина ойлгоо. Гансал ажаллаха, үшөө нэтэрүүгээр ажаллахал хэрэгтэй. Зина үшөө hайнаар ажаллажа шадаха дүүрэн арга боломжотой ха юм.

«Ондоо тээшэ hурахаяа ошоhон байгаа hаа, мүнөө хаана ябаха hаабиб»—гэжэ Зина сэдьхэдэг. Теэд Заган ерэжэ, hаалишан болоhоноо тэрэ нэгэшье шаналдаггүй.

Заганай хүбүүн Володя Содбоевтой хуби заяагаа холбожо, наранhаа hайхан гурбан үхибүүтэй болоо. Хадам эжынь далан зургаа наhатайшье hаа, үхибүүдынь жэншэдгүүлэнгүй хаража, бэриеэ ажалhаань нэгэтэшье hаатуулдаггүй. Нүхэрынь архи ууjа, шалижа, шашажа ябадаггүй, үнэн сэхэ.

Зинаида хэдэн жэл хүдэлжэ, дүй дүршэлтэй болоо.

Амжалта даамайханаар туйлажа эхилээ. Одоошье түрүү hаалишадай дэргэдэ оролсожо, алдар нэрээ дурдуулдаг, шагнал грамотануудые абадаг болоо. Тиигэбэшье энэ тэдыгээр hанаагаа амардаггүй hэн.

— Шоймполова Зинамнай шангаржа эхилээ даа,— гэжэ Заганай фермын hаалишад хоорондоо хөөрэлдэдэг болоодхёо. Энээниень Зина дуулаад энеэбхилхэhээ ондоо юумэ хэлэбэгүй. Мүрысэжэ байгаад юун гэхэбши. Хүн бүхэн лэ түрүү зэргэдэ гараhайб гэжэ hанажа, оролдожо ябана бэшэ юм гү?

Түхэреэн жэл соо юу хэжэ үнгэрхэеэ Зина табан хургандал мэдэнэ. Зунай сагта үглөөнэйгөө hаалгые дүрбэн часта захалдаг. Үнеэдэйнгээ дан холо бэшэ hаань, ябагаар ошожо, холо hаань, машинаар абаашуулжа hаадаг гуримтай болонхой. 11 час багта хоёрдохёо hаадаг. Үзүүр hайн ногоотой газарта үнеэдынь бэлшээгдэдэг. Үдэрэй хиирэмэ халуунай эхилхэдэ үнеэдынь hүүдэртэй газарта хэбтэжэ, хибэдэhээ хибэдэг. Хоёр час тухай хэбтүүлээд, бодхоожо үдэшын hаали эхилдэг. Тиигээд бэлшээридэ гаража, үүр сайтар адуулагдадаг. Үдэшын hаалгын үеэр hаагдаhан hүнэй литр бүхэндэ 250 грамм хүрэхөөр гурил бурдууг болгожо үгтэдэг.

ШЭМЭТЭЙ ҺАЙХАН ногоотой зунай үедэл ехээр hү hаажа абаха арга боломжо олдодог. Намарынь үнеэнэй hү үгэлгэнь бүришье дээшэлдэг. Намар, зунай үедэ Зина Шоймполова үнеэн бүриhөө нэгэ hара соо 200 литр hү алдууригүй hаадаг.

Намартаа ганса үнеэ hаалгаар лэ сагаа барадаггүйл. Үдэртөө үбэлдөө эдихэ үнеэдэйнгээ үбhэ ошожо сабшадаг, хатахадань тармажа бухаллаад, сомодог. Өөрынгөө гараар соможо абаhан үбhөө хабарай хахинха сагаар үнеэдтээ үгэжэ байхада хэды урматайб! Намартаа силос даража абадаг. Аргынь олоо hаа, ажал хэгдээд лэ байха.

Хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээлыень үнеэдтээ хуряажа абаhан байбал, уушхаржа, шуургаар шурхиран ерэhэн үбэлhөө айлтагүй ха юм даа. Үнеэнэй hүн—хэлэн дээрээ гэжэ дэмы хэлсэдэггүй. Һайн хоолтой бол үнеэдынь үбэлдөөшье hүеэ татадаггүй.

Үбэлдөө үнеэдтээ үбhэ, силос эhээгдэhэн hолоомо, тарна талханай зүйл таhалгаряагүй үгэжэ, бүлеэн уhаар ундалуулжа, дабhа үгэжэ, залхуурангүй хүхэ дэлэнгыень угаадаг, аршадаг лэ. Зоотехнигэй заабарине нарин нягтаар сахидаг, дүүргэдэг.

Иимэл ха даа Дулма Гармаева, Дулмажаб Доржиева мэтэ Зина Шоймполова амжалта туйлажа эхилээл.

Тиимэл ха даа үнгэрэгшэ 1965 оной турша соо үнеэн бүриhөө 2200 литр hү hаагаал.

— Зай, шамайгаа Ленинэй орден абаа гэжэ дуулаад, бидэ ехэ баяртайбди. Зинаида Шоймполовна, эхэ оронойнгоо дээдын шагнал Ленинэй ордендо яажа хүртэhэн тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ гээшэ гүт? — гэжэ гуйхадам,— Дан үлүүсэ хүнhөө шалгаршаhан юумэн үгы байха даа. Хэдэг ажалаа хээд лэ ябаа hэм даа, —гэжэ дарууханаар харюусаба.

— Саашадаа ямараар хүдэлхэ зорилготой ябанат?—гэhэн асуудалда иимэ харюу үгөө бэлэй. — Удаан болзороор амаралтада гараhан аад, hая ерээд, хүсэндөө орожо ядажа байнам даа. Урданайхиhаа ехэ hү hаажа, энэ үндэр этигэлыень харюулхые оролдохоб! — гэжэ үсөөхэн үгөөр найдуулаа hэн.

Харюулха байhандань баахантшье ажаг hэжэг түрэгдөөгүй. «Алдар солотойгоор ажалайнгаа намтар эхилhэн хүн алдар солотойгоор ябахашье ха юм даа»— гэжэ бодогдоо бэлэй.

Ц.-Д. ХАМАЕВ.

Бэшүүрэй совхоз.





...алуута-Нуурай шахтоуправ... горнягуудай дунда со... мүрысөөн үргэнөөр дэл... Энэ тэмсэлдэ эдэбхи... оролсоһон эрхим шах... А. И. Король (дээдэ зураг).

Ахын аймагай Кировэй нэрэм... колхозой гэшүүн Ринчин ...ценович Сындеев (доодо зу...) нютагтаа эгээл хүндэтэй ...үүдэй нэгэн юм. Тэрэ пенси... гарабашье, үшөөл эрхимээр ...ллажа ябана. Тэрэ һаяхан ...инэй орденоор шагнагдаа.

А. ИСТОМИНОЙ,
П. ЖУЖАЕВАЙ фотонууд.

ҮСХЭЛЫНЬ ДЭМЖЭГДЭБЭ

Улаан-Үдын нарин сэмбын ...брикын хүдэлмэришэд В. И. ...инэй түрэһөөр 100 жэлэй ... табан жэлэйнгээ түсэб ...ргэжэ угтаха тухай Костро...гай льнокомбинадай коллек...эй уряалые халуунаар дэм... Энэ уряалыень нэн тү... П. А. Варфоломеевэй хү...рилдэг сэмбэ нэхэгшэд ...һэн байна. Энэ бригадада ...дежда Шеховцева, Тамара ...инникова, Тамара Кова... Мария Брянская гэгшэд ...лладаг.

«Түмэн», «Универсиальная», «Сюрприз» гэхэ мэтэ нарин сэм... нэхэхэ зуураа, эдэнэр ажа...гаа сагые 20 процентээр ...жо, бүтээсэеэ 3 процен... дээшэлүүлһэн байна. Энэ ...гадада ажалгүй миин байха ... усадхагдажа, түхеэрэлгэнь ...дөөр ашаглагдана.

Нүхэр Варфоломеевэй бри...ынхид хоёр жэлэйнгээ даа... Совет засагай 50 жэлэй ..., табан жэлэйнгээ түсэб ...бэн жэл 7 һарада дүүргэхэ ...та абаба. Табан жэлэй тү...өө гадуур 25 мянган дүр...жэн метр нарин сэмбэ нэхэ... гаргаха юм.

Энэ уялгаяа тус бригадынхид ...алтатайгаар дүүргэжэ бай... Байгша оной 8 һарын тур...да даабариһаа гадуур 4173 ...лжэн метр нарин сэмбэ ...жэ гаргаба.

КПСС-эй Октябрьска райко... бюро нүхэр Варфоломее... бригадын үүсхэл һайшаажа, ... жэлэй түсэб болзорһоонь ... дүүргэхын түлөө мүрысөө ...лыень партийна организа...удта, профсоюзай комите...дэ дурадхаба.

СССР-эй Верховно Совѐдэй Президиумдэ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

Жеребцов Матвей Михайловичые—Үдын модо урадхуулгын конторын мастер.

Затравин Емельян Архиповичые—«Забайкаллес» комбинадай таһагай начальник.

Ильин Иван Петровичые—түлишын промышленностиин управлениин начальник.

Калиниченко Константин Спиридоновичые — Элхиин автомобиль заһабарилгын заводой директор.

Каржов Павел Федоровичые—Онохойн модо зөөлгын комбинадай рамщик.

Кирюшина Васса Аверьяновнае—Буряадай мебельно-модо болбосоруулгын комбинадай станочница.

Колмаков Алексей Павловичые—Итанцын леспромхозой модоной пунктын начальник.

Колмакова Мария Васильевнае—Байгалай ОРС-ын магазиние даагша.

Кравц Александр Мефодьевичые—Хандагайн леспромхозой жолоошон.

Кузьмин Василий Степановичые—Хориин леспромхозой модо отологшо.

Ланчакова Нина Иннокентьевнае—Худанай леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

Лумпов Владимир Ивановичые—Хандагайн леспромхозой тепловозой машинист.

Любовников Николай Семеновичые—Байгалай модо зөөдэг баазын рейдын хүдэлмэришэн.

Малых Александр Сергеевичые—Баргажанай леспромхозой жолоошон.

Меньшиков Иван Михайловичые Баргажанай леспромхозой мастер.

Миронов Михаил Родионовичые—Байгалай леспромхозой жолоошон.

Митапов Лобсан-Доржи—«Забайкаллес» комбинадай начальнигай орлогшо.

Петров Василий Андреевичые—Байгалай модо урадхуулгын конторын бригадир.

Петров Петр Николаевичые — Баргажанай барилгын-монтажна управлениин начальнигай орлогшо.

Помулев Андрей Андреевичые Итанцын леспромхозой жолоошон.

Потемкин Анатолий Семеновичые—Хандагайн леспромхозой тракторист.

Пронин Василий Дмитриевичые—Хандагайн леспромхозой главна инженер.

Пруидэе Варлам Виссарионовичые—Шулуутайн леспромхозой модоной пунктын начальник.

Распопов Николай Анатольевичые—Баргажанай леспромхозой жолоошон.

Рассадин Никита Алексеевичые—Хандагайн леспромхозой жолоошон.

Расшивалов Фома Константиновичые—Шулуутайн леспромхозой крановщик.

Ринчинова Александра Намдыковнае—Баргажанай леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

Русин Иван Ивановичые—Ардасаанай леспромхозой тракторист.

Салимзянова Фашма Исмамгалиевнае—Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэн.

Сергеева Надежда Ивановнае—Сэлэнгын модо зөөдэг баазын станочница.

Таноныхин Иван Михеевичые—Байгалай модо зөөдэг баазын мастер.

Тарашнина Александра Афанасьевнае—Байгалай модо зөөдэг баазын станочница.

Титенко Владимир Андреевичые—Онохойн модо зөөдэг комбинадай директор.

Тудупов Будожап Эрдынеевичые—Хурамхаанай леспромхозой мастер.

Тютрин Андрей Петровичые — Шулуутайн леспромхозой бригадир.

Тютрин Николай Михайловичые—Шулуутайн леспромхозой парткомой секретарь.

Унагаев Алексей Корниловичые—Горхоной леспромхозой ашаа тээгшэ.

Фомин Григорий Филипповичые—Хёлгын леспромхозой модо отологшо.

Черных Михаил Михайловичые—Ой модоной, саарһанай ба модо болбосоруулдаг промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ.

Шадрин Наум Маркеловичые—Шулуутайн леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

Шапхоев Леонид Дмитриевичые—Хүрбын леспромхозой директор.

Шахмалов Дамба Сандыковичые—Хандагайн леспромхозой модо отологшо.

Шваров Феофан Евстафьевичые—Онохойн модо зөөдэг комбинадай бригадир.

Щебров Борис Григорьевичые—Клюевскэ леспромхозой мастер.

Южаков Михаил Михайловичые—Хүрбын леспромхозой бригадир.

Якищенок Василий Даниловичые—Хориин леспромхозой директор.

Яневич Мария Иосифовнае — Хандагайн леспромхозой мастер.

Янкин Виктор Петровичые — Байгалай барилгын-монтажна управлениин экскаваторай машинист.

Яхин Михаил Давыдовичые — Хориин леспромхозой модо таллуулагша.

«ГАБЬЯАТА АЖАЛАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Азизов Мустафа Абзандиновичые—Улаан-Үдын химлесхозой хүдэлмэришэн.

Айдаева Мария Алтаевнае — Улаан-Үдын лесотехническэ техникумэй отделение эрхилэгшэ.

Арсеньев Константин Ивановичые—Баргажанай леспромхозой директор.

Афанасьев Сергей Селиверстовичые—Онохойн модо зөөдэг комбинадай станочник.

Баталов Михаил Парфеновичые—Шулуутайн леспромхозой бригадир.

Белых Иван Ильичые—Үдын модо урадхуулгын конторын мастер.

Битаев Юрий Мироновичые — КПСС-эй обкомой таһагай орлогшо.

Бузин Михаил Никитовичые — Горхоной леспромхозой директор.

Бурлаков Иннокентий Игнатьевичые—Клюевскэ леспромхозой жолоошон.

Ведрова Валентина Федоровнае—Хориин леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

Вульфович Владимир Абрамовичые—Байгалай модо урадхуулгын конторын лебедчик.

Гамбарова Елена Семеновнае—Хориин ОРС-ын пекарние даагша.

Григорьев Семен Андреевичые—Элхиин автомобиль заһабарилдаг заводой хүдэлмэришэн.

Гусляков Антроп Павловичые—Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай цехэй начальник.

Игнатьев Федор Петровичые — Шулуутайн леспромхозой мастер.

Исаков Иван Дмитриевичые — Онохойн модо зөөдэг комбинадай слесарь.

Кайков Борис Соломоновичые—«Забайкаллес» комбинадай начальнигай орлогшо.

Карпова Екатерина Николаевнае—Итанцын леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

Косых Матрена Васильевнае — Бэрээнэй ОРС-ын магазиние даагша.

Курикалов Петр Яковлевичые—Клюевскэ леспромхозой хүдэлмэришэн.

Максаков Чимит Жамбаевичые—Хандагайн леспромхозой модоной пунктын начальник.

Мартынов Дмитрий Кондратьевичые—Хүрбын леспромхозой мастер.

Медельдинов Евгений Васильевичые—Худанай леспромхозой главна инженер.

Молонов Гарма Гатаповичые—Баргажанай барилгын-монтажна управлениин модошо дархан.

Мункуев Бадма-Цырен Нимаевичые—Сэлэнгын модо зөөдэг баазын модошо дархан.

Находоев Михаил Ивановичые—Байгалай модо зөөдэг баазын жолоошон.

Опак Николай Федосеевичые—Онохойн модо зөөдэг комбинадай главна инженер.

Павлов Михаил Максимовичые—Хандагайн леспромхозой модо отологшо.

Панасенко Николай Михайловичые—түлишын промышленностиин управлениин Улаан-Үдын гортопой директор.

Панин Михаил Федоровичые—Итанцын леспромхозой бульдозерист.

Панов Василий Григорьевичые—Байгалай леспромхозой мастер.

Пастухов Иван Васильевичые—Худанай леспромхозой мастер.

Паук Сергей Андреевичые — Горхоной леспромхозой тракторист.

Полушина Мария Иннокентьевнае—Шулуутайн ОРС-ын наймаалагша.

Пронюк Теофил Леоновичые — Шулуутайн леспромхозой директор.

Рудаков Николай Петровичые Хүртэйн леспромхозой хүдэлмэришэн.

Самбялов Саян Гармаевичые—Хориин леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

Тармаев Николай Дармаевичые—Хандагайн леспромхозой хүдэлмэришэн.

Титов Павел Алексеевичые — Үдын модо урадхуулгын конторын главна механик.

Токмакова Валентина Петровнае—«Забайкаллес» комбинадай инженер.

Тумашов Иван Никитовичые — Баргажанай леспромхозой мастер.

Фролов Павел Яковлевичые — Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай тракторист.

Хамаганов Иринче Сагантаевичые—Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай модошо дархан.

Хамнаев Бадма Харнутовичые—Хүрбын леспромхозой хүдэлмэришэн.

Цыбикжапов Алексей Балдыровичые—Түлишын промышленностиин управлениин Сэлэнгын райтопой тракторист.

Чернов Вячеслав Николаевичые—Хандагайн леспромхозой директор.

Шилин Николай Андреевичые—Шулуутайн леспромхозой комплексно бригадын бригадир.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Алексеев Бадма Банзаровичые—Хандагатайн леспромхозой станочник.

Базаров Дамби Дармаевичые—Хүрбын леспромхозой модо харуулдагша.

Байминов Намсарай Доржиевичые—Хүртэйн леспромхозой мастер.

Бардуев Максар Бадмаевичые—Хориин леспромхозой мастер.

Васильев Василий Дмитриевичые—Худанай леспромхозой жолоошон.

Викулина Александра Ермолаевнае—Худанай ОРС-ын магазиние даагша.

Вставский Артем Васильевичые—Хандагайн леспромхозой главна механик.

Гагаркина Валентина Устиновнае—Шулуутайн леспромхозой бригадир.

Гэрмаев Дамдин Ивановичые—Онохойн модо зөөлгын комбинадай хүдэлмэришэн.

Давыдова Прасковья Васильевнае — Хандагайн леспромхозой мастер.

Дугаров Егор Цыреновичые—Горхоной леспромхозой түмэршэ дархан.

Дурхисанов Льва Ильичые — «Забайкаллес» комбинадай таһагай начальник.

Иванова Антонина Балдаевнае—хүдэлмэришэдэй эрилтые хангадаг управлениин таһагай начальнигай орлогшо.

Изюрьева Антонина Ивановнае—Байгалай модо зөөдэг баазын станочница.

Казаков Петр Ивановичые — Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай слесарь.

Казанцев Михаил Владимировичые—Ардасаанай леспромхозой модо отологшо.

Каменева Валентина Виссарионовнае—Түлишын промышленностиин управлениин Никольско промкомбинадай түмэршэ дархан.

Китаев Пантелеймон Петровичые—Байгалай леспромхозой таһагай начальник.

Ключникова Галина Алексеевнае—Баргажанай ОРС-ын магазиние даагша.

Корольков Николай Петровичые—Онохойн модо зөөлгын комбинадай цехэй начальник.

Кофанов Николай Дмитриевичые—Онохойн модо зөөлгын комбинадай электрик.

Кузьменков Иван Карповичые—Улаан-Үдын химлесхозой главна инженер.

Кулешов Борис Михайловичые—Хурамхаанай леспромхозой тракторист.

Куренкова Вера Еремеевнае — Түлишын промышленностиин управлениин Улаан-Үдын гортопой хүдэлмэришэн.

Лебедев Георгий Федотовичые—Үдын модо урадхуулгын конторын мастер.

Лоскутников Василий Виссарионовичые—Үдын модо урадхуулгын конторын хүдэлмэришэн.

Мартынов Илларион Ерофеевичые—Шулуутайн леспромхозой паровозой машинист.

Марченко Иван Григорьевичые—Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай мастер.

Матвеева Ольга Сафроновнае—Клюевскэ леспромхозой станочница.

Машанов Александр Николаевичые—Хурамхаанай леспромхозой жолоошон.

Мунгалов Николай Андреевичые Баргажанай леспромхозой крановщик.

Нимаев Владимир Доржиевичые—Горхоной леспромхозой жолоошон.

Плеханов Александр Георгиевичые—Буряадай мебель-модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэн.

Прокушев Василий Николаевичые—Байгалай модо урадхуулгын конторын главна механик.

Пушкарев Николай Петровичые—Хандагайн леспромхозой ашаа тээгшэ.

Рудаков Михаил Владимировичые—Худанай леспромхозой директор.

Сличенко Алексей Николаевичые—Итанцын леспромхозой главна инженер.

Старкова Мария Степановнае—«Забайкаллес» комбинадай ахалагша инженер.

Титов Георгий Васильевичые — —Байгалай модо зөөдэг баазын рамщик.

Тулаев Сергей Сергеевичые — Шулуутайн леспромхозой ашаа тээгшэдэй бригадир.

Фоменко Андрей Максимовичые—Сэлэнгын модо зөөдэг баазын цехэй начальник.

Хабусов Иван Павловичые — Байгалай леспромхозой хүдэлмэришэн.

Хамарханов Петр Ханхалоевичые—Үдын модо урадхуулгын конторын модо илгагша.

Хмелев Анатолий Яковлевичые—Баргажанай барилгын-монтажна управлениин бульдозерист.

Цыремпилов Базар Гатыповичые—Элхиин автомобиль заһабарилдаг заводой слесарь.

Цыцеронов Доржо Дарицыреновичые—Онохойн модо зөөдэг комбинадай мастер.

Чернышова Тамара Алексеевнае—Хүрбын леспромхозой гэшүүһэ сэбэрлэгшэ.

„ТАЛЫН ТУУЖАТАЙ“ ТАНИЛСАХАДА

ШЭНЭ НОМ

Һүүлэй үедэ залуу уран зохёолшод шууяатай, нэрьесэтэйгээр буряад литературымнай үүдэ татажа ородог, сэхынь хэлэхэдэ, өөһэдөөшье тэрэ шууяа нэрьеэндээ дуратай, тэрээндээ һогтожо ябадаг болошоһон ушарые гайхаад яалайб. Харин тэдэнэй дунда тон абяа шэмээгүйгөөр шалжэһэн, нэгэл арсашагүй зүб зам һунгажа, тэрэл замаа дагаад ябажа ябадаг зариман бии байха. Тэдэнэй нэгэниинь—Доржо Эрдынеев болоно.

Доржо Эрдынеев гансата газарлиг, мушхуу прозын жолоодо аһаһан болоно. Энэнь һайшаалтай байхаһаа гадна, залуу уран зохёолшын бэшэгэй маяг, далайса дэлисыень тодорхойлоо гэхэдэ алдуугүй. Түрүүшынь номһоо үнэхөөр «газарай амисхаал» эли бодо мэдэрэгдэжэ, прозымнай жанрта шэнэ, бахим бата гартай хүсэнэй нэмэһэниинь арсашагүй бэлэй.

Мүнөө Буряадай номой хэблэл «Талын туужа»* гэжэ нэрэтэйгээр Доржо Эрдынеевэй шэнэ согсолбори гаргаба. Тэрэнь «Буряад рассказууд болон очеркнуудай библиотекэ» гэһэн тон һайшаалтай дэбтэрнүүдэй нэгэн болоо. Теэд Доржо Эрдынеев түрүүшынгээ номһоо хэр ургаа гээшэб гэһэн асуудал нэн түрүүн табиха байһамнай хуулита.

Шэнэ ном соонь нилээд томонууд хоёр лэ рассказ багтанхай.

...Номто гэжэ залуу хүбүүн колхозой тракторна бригадада бригадирай орлогшоор хүдэлхэеэ ерэнэ. Түрүүшын үдэрһөө хойшо бригадир Даша түрүүлэгшэ Намсараев хоёртой зүрилдэжэ эхилнэ. Юуб гэбэл, үнэн сэхэ залуу хүбүүе дээрэ дурдагдааша хүнүүд буруу замда оруулхаяа, хүн зониие мэхэлжэ һургахаяа оролдоно бшуу.Тиихын хажуугаар Номто хүбүүн Намсараевай басаган «Должодтой анханай һэшхэлтэй байшана. «Үгэ дууладаггүй» хүбүүе түрүүлэгшэ Намсараев үзэн ядана, басагаяа хулжуулха һэдэлгэ хэнэ.

Нүгөө рассказайнь удха тобшоор иимэ.

...Модошо дархан Далай Хандамада дуратай, теэд Батор гэжэ жолоошо хүбүүн баһал Хандамын хойноһоо харайна. Үнэн сэхэ, зөөриншэ бэшэ Далайда Хандамын гэртэхин дурагүй, тиимэһээ Хандамаяа хулжуулжа, ута гартай Батортань үгэхэеэ һэдэнэ.

Юрэнхыгөөр хоёр рассказуудайнь удхын үндэһэн болоһон зүрилдөөн тухай дурдахада, тон адли шахуу байна бэшэ гү? Үнгэржэ ерэхэдээ Должод Хандама хоёр хоюулаа Москва һургуулида зэһэнхэйнүүд. Хоюулайень эсэгэнүүдынь инаг нүхэдтэеэ таалалдажа байхадань «барижархина». Номто Далай хоёр баһал эсэгэгүй, ганса эхэтэйнүүд, ажабайдалдаа адлирхуу эрилтэтэй, хэниинь хэн гэшэгүй зон. Эдэ бүгэдые дурдахадаа, рассказуудыень муудхахаа, Доржо Эрдынеевэй бэшэһэн зүйлнүүдэй тематикынгаа талаһаа дэлисэ багатайе онсолхоо һанаа бэшэбди. Теэдшье хэлэхэ болоо һаа, Буряадай номой хэблэл эрилтэеэ шангадхажа, авторһаа ондоо рассказ эрихэ, нэгыень һэлгэжэ ядахагүйл һэн даа.

Харин бидэ мүнөө иимэ хурса зүрилдөөнүүдые рассказуудайнгаа үндэһэн болгоһон аад, тэрэнээ хэр зүбөөр шиидхэжэ шадааб гэжэ харая. Сэхыень хэлэхэдэ, түрүүшын ушарта Доржо Эрдынеев тон хүнгэн мүрөөр, психологиин талаһаа баримта багатайгаар, юрэл нэгэл гэмтэлгэ оруулжа, һанагдаагүйгөөр орёо зүрилдөөе шиидхэнэ. Должод басаганайнгаа косилкаһаа унажа гэмтэхэдэ, Намсараев түрүүлэгшэ гансата «ухаа орожо». Номтодо наашална. Харин хоёрдохи ушарта, залуу уран зохёолшо Далай хүбүүнэй доторой байдалые эхинһээнь һүүл болоторнь тон зүбөөр, яншама тодоор зураглажа, манай үеын хүнэй сэдьхэлэй сэбэр арюуе, сэхэ хараа бодолтойе, хатуушье зоригтойе тобойсо гаргажа шадаа.

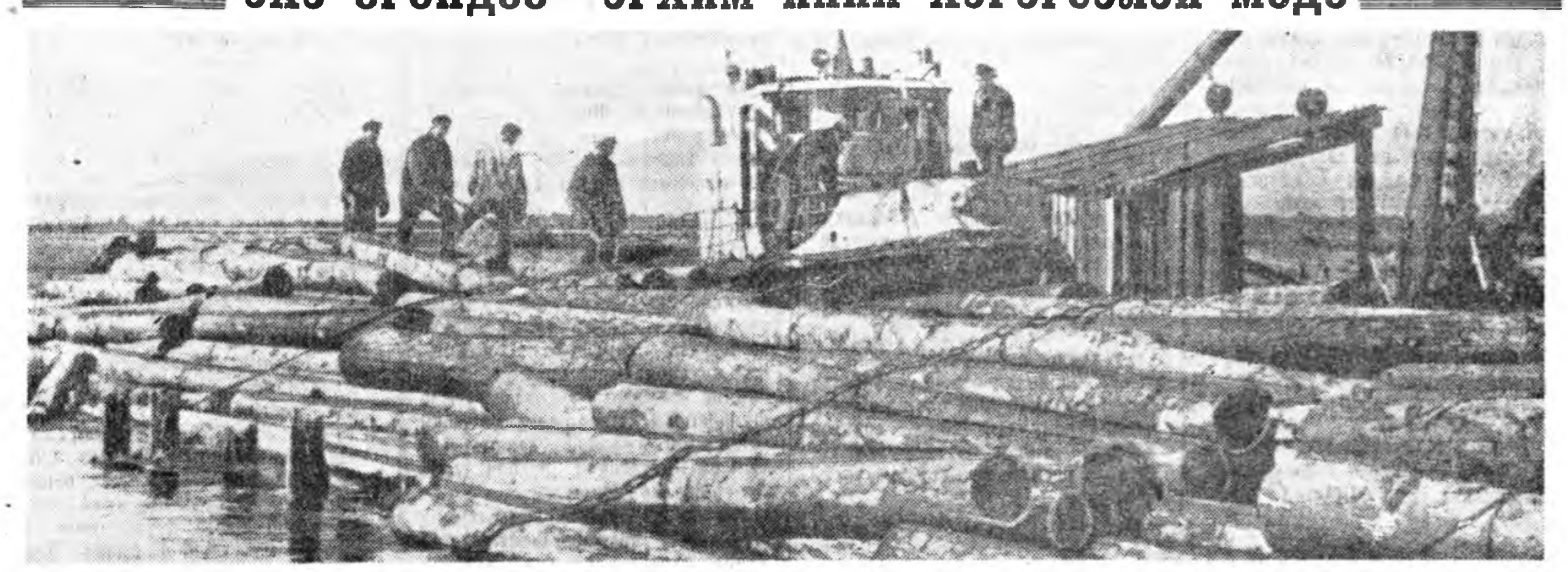
Тиимэһээл хоёр рассказуудынь зорюута жэшэжэ, уран зохёолшын ургалтые тэмдэглэхэ хүсэл урдаа табиһамнай энэл.

Бэшэлгынньшье маяг жэшэжэ үзэхэдэ, тад ондоо байна. Доржо Эрдынеевэй түрүүшын рассказуудынь яаралгүй, даруу «туужалалгаар» яһала эхилжэ байтараа, эгээл шухала газартаа хүрэхэдөө угзага-тагзага гэжэ, түүхэй дутуугаар дүүрэшэдэг бэлэй. Энээнһээнь боложо, олонхи геройнуудайнь образ дутагдалнуудтай болодог һааб даа. Харин эндэ тиимэрхүү зүйлэй дутуу дундануud огто үзэгдэнэгүй. «Туужалха» маягынь онсо һайшаамаар болонхой. Хэлэнэйнгээшье талаһаа залуу уран зохёолшын рассказууд зөөлэржэ, уншахада хүнгэн, уһанай аятай урасхал мэтэ хүлеэгдэнэ. Үшөө нэгэ зүйл. Доржо Эрдынеев рассказууд соогоо детальнуудые шадамараар хабсарган оруулхадаа дүрэшоо юм байна. Жэшээлхэдэ, «Эрьехэ наран» соо Дэжэд гэжэ хүгшэнтэй нэгэл газар ушарнабди, тиибэшье һаа, тэрэнэй хэн байһые, досоохи бодол, хараень һайн ойлгожо абанабди, Иимэрхүү жэшээнүүдые үшөөшье дурдажа боломоор.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ.

*) Д. Эрдынеев. «Талын туужа». Улаан-Үдэ, 1966 он.

ЭХЭ ОРОНДОО—ЭРХИМ ҺАЙН ХЭРЭГСЭЛЭЙ МОДО



Усть-Баргажанай модошод эрхим һайн хэрэгсэлэй модо Эхэ орондоо үгэхын түлөө тэмсэнэ. Ута гэгшын сигара һануулһан модон һала Байгал дээгүүр һунан ошоно.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фото.

ДЭЛХЭЙН ОЛОНИИТЫН ХАРЮУ

...лон ондоо оронууд, олон ондоо дэлхэй түбинүүдһээ, гүрэнэй ... олониитын ажал ябуулагшад, уран зохёолшод, хүдэлмэришэд, ...ртистнууд, уран зураашад, врачнууд, багшанар болон студентнүүд... хэблэлэй һониной агентствэдэ үдэр бүри бэшэг ороно. Эдэнэр ...н тухай бэшэнэб гэхэдэ, ООН-до абаха тухай Германиин Демокра...ческа Республикын мэдүүлгэ тушаа АНН-эй анкетэдэ харюу ...нэ.

Харюу бэшэгэй диилэнхи олониинь Нэгэдэмэл Нацинуудай Орга...цида ГДР-ые заатагүй абаха гэһэн харюу үгэнэ, энэ гүрэнэй ...итикые эб найрамдалай болон аюулгүй байдалай түшэг тулгуу... гэжэ тоолоно, тэрэнэй правительствын һүүлэй дурадхалнуудые ...өөр сэгнэнэ.

Анкетын гурбан асуудалда үгтэһэн зарим харюунуудые доро ...олилнобди.

(Европодо эб найрамдал ба аюулгүйе хангаха тухай ГДР-эй ду...радхалые ямараар сэгнэнэбтэ? ГДР-эй политика ООН-ой Уставтай ...хилдонхой, тиимэһээ ООН-до энэ гүрэниие абаһан ушар эб най...мдалай хэрэгтэ туһалха гэһэн һанамжые зүбшөөнэ гүт? Ядерна ...уу зэбсэг гартаа абаха гэһэн ФРГ-гэй эрмэлзэлгэдэ ямараар хан...набта).

...ЕРМАН ГАРСИ МОРЕНО, Мек...гын гэгээрэлэй академиин Ме... гэжэ федеральна округой ...ие хүтэлбэрилэгшэ.

1. Дэлхэйн хоёр дайнһаа хэг... тобшололнууд, экономическа болон политическэ хүгжэлтын талаар ГДР-эй гаргажа байһан хүсэл оролдолго болбол бүхы дэлхэй дээрэ, тусхайлхада, Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдал хангаха талаар эдэбхитэй хани харилсаатай байха шухала үндэһэ һуури байгуулжа үгэнэ. Энэ республика дотор ургажа байһан үетэниие социализмын үзэл суртал талаар, эб найрамдалай болон ажалай үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхаралай хандуулагдажа байһан гансахан ушар ГДР-эй эб найрамдалда дуратай политика баримталжа байһыень бүрин гэршэлнэ.

2. Хүнэй эрхэ сүлөө хамгаалхын тула, эб найрамдал хангахын тула ООН байгуулагдаһан юм. Тиимэ дээрэһээ энэ уласхоорондын органой табидаг бүхы эмхинүүдтэ ГДР харюусана гэжэ би баталан хэлэнэб. Тиин ГДР Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацинуудые бүхижүүлхэ талаар ехэ юумэ хэхэһээ гадна, дайнай түймэр сарахые һэдэдэг хүсэнүүдтэ эсэргүү тэмсэлдэ мүн лэ ехэ туһа нэмэри оруулха байна.

3. Дэлхэйн шэнэ дайе һужэрөөхэ арга боломжые сараха ябадал мүнөөдэрэй гол шухала асуудал болонхой. Хэрбээ дэлхэйн дайнай ушараа гээшэ һаань, олон мянган жэлэй туршада хүнэй бүтээһэн бүхы юумэн һандарха, олон миллион хүн хосорхо байһыень бүгэдөөрэн һайнаар мэдэнэ.

Тэрэшэлэн имагтал ФРГ-дэ фашизмын үлэгдэл байжа, хүн түрэлтэндэ саг үргэлжын аюул тохёолдуулжа байһыень ойлгосотой. Хэрбээ Баруун Германиин милитаристнуудта абаха тэжэ эрмэлзэдэг буу зэбсэгыень барюулаа гээшэ һаа, энэ аюул бүришье ехэ болохо. Энээниие ямаршье зэбсэгэй аргаар ушаруулхагүй хэрэгтэй. Буу зэбсэг хураахын түлөө тэмсэл гээшэ бүхы арадуудай зорилго.

ЛАЙОШ ЯНОШИ, Венгриин Арадай Республикын Наукануудай академиин вице-президент.

1. ГДР-эй правительствын мэдүүлгэ болбол дэлхэй дээрэ эб найрамдал байгуулхын тула, үһөө хяһаагаа абаха гэһэн эрмэлзэлгые, дайнай гуламтануудые үгы хэхын тула энэ ороной правительство, арад бүхы хүсөөрөө оролдоно гэжэ шэнээр гэршэлнэ. Тиигэжэ иимэ зорилгоор хэгдэжэ байһан Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай хүсэл оролдолгодо өөһэдынгөө хубитые оруулна.

2. Би ООН-ой Уставай бүхы шухала зүйлнүүдые һайнаар мэдэхэб. Эдэ бүгэдэнь ГДР-эй конституцяар, ГДР-эй правительствын ажал ябуулгаар, ГДР-эй ажалшадай амгалан тайбан ажал хэрэгээр тодорхойлогдоно.

3. Атомна буу зэбсэгые саашадань тарааха ябадалда—хэнэй гарта орохонь бэ гэлтэгүй—һаад хэхэ гээшэ хүн түрэлтэндэ тохёолдоод байһан термоядерна дайн сэрэгэй аюулые сарахаар шухалын шухала зүйл болоно. Дэлхэйн хоёр дайнһаа ямаршье тобшолол хээгүй Баруун Германиин милитаристнуудые ядерна буу зэбсэгтэ хүргэхэ ябадал тэдэнэй үһөө хяһаагаа абаха гэһэн эрмэлзэлгые улам шангадхаха байна. Теэд энэ ушар аюулта хойшолонтой юм.

МУВАФФИК АЛЬ-ХАФФАР, Сириин эб найрамдалай тала баригшадай национальна комитедэй гэшүүн.

1. Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ асуудалнууд тушаа Германиин Демократическа Республикын дурадхалнууд үндэһэ баримтатай юм. Ушар юуб гэхэдэ, дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй ехэ ядарал зоболон үлөөһэн дэлхэйн хоёр дайе дабажа гараһан арадай правительствэһээ эдэ дурадхалнууд ороно. Немец газар дээрэ дэлхэйн дайнай дахинаа һужэрөөгдэхэгүйн тула бүхы хүсэеэ элсүүлхэ гэһэн Германиин Демократическа Республикын правительствын үнэн сэхэ эрмэлзэлгэнь эдэ дурадхалнуудта онсо шухала удха шанар үгэнэ.

2. Германиин Демократическа Республикын политика Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Уставтай бүрин зохилдоно. ГДР-эй правительствын дотоодыншье, мүн гадаадыншье политика Уставай ёһо гуримуудта харюусана. Энэ гүрэниие Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида абалга гансахан Европодо бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтонижоруулха хэрэгтэ туһалха.

3. Империалис политика, милитарис эрмэлзэлгэ Германиин Федеративна Республикын бүхы ажал ябуулгые тодорхойлно. Мүн иимэл ушарһаа энэ гүрэн ядерна буу зэбсэгтэй болоо гэжэ оролдоно. Баруун Германи болон ядерна клубай гэшүүн бэшэ бусад гүрэнүүдые ядерна зэбсэгтэй болгохо ябадал гансахан Европодо түгшүүрилые шангадхаха, гүрэнүүдэй бэе бэедээ дүтэлхэ аргые бага болгохоһоо гадна, бүгэдэ ниитын эб найрамдалда аюул тохёолдуулха байна.

ПААВО АЙТИО, Финляндиин парламентын түрүүлэгшын орлогшо.

1. Минии һанахада, Европодо эб найрамдал болон аюулгүй байдалые хангаха талаар ГДР-эй дурадхалнууд тон зүб. Эдэ дурадхалнууд түгшүүрилые һуладхаажа, эб найрамдал болон аюулгүй байдал байгуулха үндэһэ һуури байгуулжа үгэнэ.

2. ГДР-эй политика ООН-ой Уставтай зохилдоно. ООН-ой гэшүүндэ ГДР-ые абаһан ушар уласхоорондын эб найрамдал бэхижүүлхэ ба Германиин асуудалые эбэй ёһоор шиидхэлгэдэ туһалха юм. Германиин хоёр гүрэнүүдэй оршон байһые арсажа болохогүй. Тэдэниие ООН-до абалга хадаа энэ бүхэдэлхэйн организациин уг зорилгодо алба хэхэ байна.

3. Хэрбээ ФРГ-гэй ядерна зэбсэгтэй болоо гээшэ һаань, энэ ушар гансахан Германиин арадуудта бэшэ, мүн бүхы хүн түрэлтэндэ ехэ аюултай байха. Дэлхэйн эб найрамдалда дуратай арадууд ФРГ-гэй мүнөөнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ, тэдэнэй политикада этигэнэгүй.

ХИЛЬБИН САДАНАhДАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ООН-ой Генеральна Ассамблей дээрэ

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 21. (ТАСС). ООН-ой гэшүүн 117 ороной делегадууд үсэгэлдэр ООН-ой Генеральна Ассамблейн XXI сессиин заседани дээрэ Генеральна Ассамблейн түрүүлэгшээр Афганистанай түлөөлэгшэ Абдул Рахман Пежвак гэгшые hунгаба.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 21. (ТАСС). Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин Генеральна Ассамблей үсэгэлдэр XXI сесси дээрээ Гвианые ООН-ой 118-дахи гэшүүн болгон абаа.

НЬЮ-ЙОРК, сентябриин 21. (ТАСС). «Уласхоорондын харилсаанай талаар заналта хэхэ, хүсэ хэрэглэхэ ябадал хорилгые, арадуудай өөhэдынгөө байдал өөhэдөө тодорхойлхо эрхые шангаар сахиха» тухай нэмэлтэ пункт Генеральна Ассамблейн XXI сессиин зүблэхэ зүйлдэ оруулха гэhэн меморандумаа Чехословакиин сагүргэлжын түлөөлэгшэ Милан Клусак ООН-ой генеральна секретарь У Танда хүргэбэ.

Сүлөөтэ гүрэнүүдэй территориин ойроо хүртэшэгүй байлгые, бэеэ даанги байдалые бүдүүлигээр эбдэhэн, национальна сүлөөрэлгын замда ороошо арадуудай эрхые эбдэн доболhон ушарнууд hүүлэй үедэ үзэгдөө. Эдэнь эб найрамдалда, арадуудай тайбан байдалда ехэ аюул тохёолдуулна гэжэ меморандум дотор тэмдэглэгдэнэ.

Лаосой патриодууд добтолно

ХАНОЙ, сентябриин 21. (ТАСС). Лаосой патриотическа зэбсэгтэ хүсэн сентябриин 1-hээ 10 хүрэтэрхи үе соо хэдэ дахин амжалтатайгаар hөөргэдэн добтолжо, дайсанай сэрэгшэд ба техникые хоролтодо оруулаа. ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, энэл үе соо гансахан Сиенгкуанг провинцида дайсанай 70 гаран солдадууд алуулhан ба шархатаhан, сэрэгэй техникэ болон зэбсэгүүд буляагдан абтаhан байна.

Луангпрабанг провинцидахи патриодуудай отрядууд Муонгхиендын районие дахинаа эзэлээ. Байлдаанай үедэ хархис сэрэгэй 40 шахуу солдадууд алуулhан, шархатаhан байгаа.

Сентябриин 9-дэ Лаосой патриодууд Самнеа провинцида американска 1 самолёдые буудажа унагаагаа гээд тэрэ мэдээсэл доторнь хэлэгдэнэ.

Э. Фажоной статья

ПАРИЖ, сентябриин 21. (ТАСС). «Хитадай хүтэлбэрилэгшэд пролетарска соёлой ехэ 'хубисхал гэдэгээр халха хээд, марксизм-ленинизмын гол ёhонуудhaa, коммунис партинуудай ажал ябуулгадаа хүтэлбэри болгодог гурим ёhонуудhaa бүхы талаараа хахасажа байна»,—гэжэ Франциин Коммунис партиин политбюрогой гэшүүн Этьен Фажон мүнөөдэр «Юманите» газетэдэ бэшэбэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд «хүдэлмэришэн ангиин ба капиталис буржуазиин хоорондохи, социализмын ба империализмын хоорондохи зүришэлдөөе мүнөө сагай обществын гол зүрилдөөн гэжэ тоолодог марксистско-ленинскэ теориие өөрын хараа бодолоор, дэлхэйе зононууд болгон илгаhан, нэгэ талаhaa—Ази, Африка ба Латиин Америкэдэ, нүгөө талаhaa—дэлхэйн бусад хубида хабаатай хараа бодолоор hолино. Иимэ хараа бодол үндэhэ болгон баримталхадань, пролетарска интернационализмын орондо шовинизм тараха болоно, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ба социалис байгуулалтын хоорондо зүрилдөө үүдхэхэ, энэ байгуулалта дотор hанал бодолой алгасал тохёолдуулха гэhэн hэдэлгэ гаргана, үнгэрхэдөө, Совет орондо харша демонстрацинуудые Хитадта эмхидхэн, дэлхэйн хархис этэгээдүүдые баясуулан хүхеэжэ байна» гэжэ статьягай автор тэмдэглэнэ.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэд хүдэлмэришэн ангиин түрүү манлай болохо парти тухай марксистско-ленинскэ hургаалые хаяжа байна гэжэ тэмдэглэхэ зуураа, Этьен Фажон иигэжэ үргэлжэлүүлэн бэшэнэ: «пролетарска соёлой ехэ хубисхал» гэдэгынь Хитадай хото городуудта «улаан сахюулай» подразделенинүүдые бии болгоо. Тэдэнь партийна организацинуудhaa гадуур бүридүүлэгдэнэ, тус организацинуудай ажал ябуулга тухай hанал бодолоо хэлэхэ эрхэ өөhэдөө олгоно, социалис хуули ёhо бүдүүлигээр эбдэнэ, эдэнэй аяг аашые зүбшөөгөөгүй хүдэлмэришэд болон тараашадые элдэбээр баhамжалан доромжолно, хэhээнэ, мүрдэнэ. Эдээн тухайдань буржуазна номнолшод үдэр бүри бахархан бэшэнэ».

Хорото зорилготой туhаламжа

ВАШИНГТОН, сентябриин 20. (ТАСС). Гадаадын туhаламжа гэдэгтэ зорюулжа, 1967 ондо 3,5 миллиард доллар hомолхо тухай хуулида президент Джонсон үсэгэлдэр гар табиба. Иимэ туhаламжа Азиин, Африкын ба Латиин Америкын 40 орондо үзүүлэгдэхэ юм ха.

Президент Джонсон тэрэ хуулида гар табиха зуураа, энэ hомолголгомнай тэдэ оронуудай хэрэгүүдтэ «өөрынгөө үүргые дүүргэлгэдэнь» Холбоото Штадуудта туhалха байха гэжэ мэдүүлбэ.

Таизай радиогой мэдээсэл

САНА. (ТАСС). Адендахи Англиин сэрэгэй командовани Аденэй баруун протекторадай Лахеджын зондо эсэргүү мүрдэлгэ гэрдэлгэ hаяхан хээ гэжэ Таизай радио мэдээсэбэ. Ажана байhан олохон тосхонууд hандаагдаа, тарилга галдагдаа, адууhа мал үгы хэгдээ. Олон хүнүүд баригдажа хаагдаа. Эндэхи районой олохон зон түрэл нютагуудhaa гаража, хада ууланууд худар зугадаха баатай болобо. Тэдэнэй зариман Йеменэй Республикын территори худар оронхой.

Эйзенхауэр юу хэхые уряалнаб

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хизаарлагдамал дайнда США-гай ядерна зэбсэг хэрэглэхээр бэлэн байхые агсан президент Эйзенхауэр уряална. Телевидени дэ үгэhэн интервью доторoo иигэжэ хэлэбэ: Корейдэ хэгдээшэдэл адли сэрэгэй багашаг ябуулга эмхидхэжэ, уг зорилгоёо туйлахын тула хэдэн мянган солдадуудые хэрэглэхээр түхеэржэ байhан газарта тактическа ядерна бомбо хэрэглэхэ талаар Холбоото Штадууд бэлэн байха ёhотой гэбэ.

Дайсанда эсэргүү шэглүүлэн ядерна зэбсэг хэрэглэхэ ушар байдал тохёолдожо магад гэжэ Эйзенхауэр мэдүүлбэ.

Корейдэхи дайнай үеэр КНР-тэ эсэргүү шэглүүлэн атомна зэбсэг хэрэглэхээр США бэлэн байhан юм гэжэ Эйзенхауэр hануулна.

ДРВ-гэй огторгойдо бута буудуулаа

ХАНОЙ, сентябриин 21. (ТАСС). Агаарай добтолго саранзайсуулха Вьетнамай арадай армиин частьнууд үсэгэлдэр Бактхай провинци дээрэ американска хоёр самолёдые буудажа унагаагаа гэжэ ВИА агентство мэдээсэбэ.

Правительство үнэн ушарыень нюуна

ВАШИНГТОН. ТАСС-ай корр. В. Петрусенко иигэжэ дамжуулба: Конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатадахи республиканска партиин хүтэлбэрилэгшэд «США ба Вьетнамдахи дайн» гэhэн гаршагтай элидхэл тунхаглаа. Демократуудай правительство Вьетнамдахи дайнай байдал тухай, Зүүн-Урда Азида байдаг американска зэбсэгтэ хүсэнэй уг зорилго тухай, сэрэгэй гаргаша ба американска сэрэгүүдэй гэмтэл хоролто тухай үнэн ушарые американ арадhaa ходо нюудаг гэжэ республиканецууд гэмнэнэ. «Президент Джонсоной засаг барижа байhан үе соо хёмороон тулалдаанда США элэбхитэйгээр хабаададаг болоо, энэнь далайса хэмжээнэйнгээ талаар Корейн дайнhaa үлүү гаража эхилээд байна» гэжэ элидхэл доторнь хэлэгдэнэ.

Вьетнамдахи дайн үшөөл табан жэлhээ доошо бэшэ болзор соо үргэлжэлхэ гэжэ США-гай штабуудай начальнигуудай нэгэдхэмэл комитедэй гэшүүдэйнь нэгэнэй мэдүүлhые республиканецууд дурдана. Элидхэл бэлдэгшэдэй hанамжын ёhoop, энэ дайн тиимэ удаан болзор соо үргэлжэлбэл, американска 125 мянган солдадууд хосорхо, «Урда Вьетнамда айхабтар ехэ гарза хохидол» тохёолдуулха болоно.

Республиканецуудай баримталдаг тактика өөрэ янзын байна гэбэл, тэдэнэр Вьетнамдахи хёмороое зайсуулха асуудалаар өөhэдын зүгhөө ямаршье дурадхал оруулнагүй, харин гэм зэмые демократуудта тохохо тэдыгээр хизаарлана. Болохоёо байгаа hунгалтын урда тээ hунгагшадые бэетээшээ татаха гэжэ оролдоно. Гэхэ зуура, энэ дайгаа болюулхыень правительствые хайшан гээд баадхахаб гээд олон миллион американецуудай hанаа сэдьхэл зобоожо байhан гол асуудал тушаа республиканецууд дуугай үнгэрнэ.

Азида колониальна политика ябуулна

ВАШИНГТОН, сентябриин 21. (ТАСС). Азида США-гай баримталан ябуулдаг политикань «колониальна зонхилолгодо» тон дүтэрхы байна гэhэн hанал бодол түрэнэ гэжэ сенадай гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссиин түрүүлэгшэ У. Фулбрайт хэлэбэ. Комиссиин удаан үргэлжэлhэн нюуса заседаниин hүүлээр сенатор иигэжэ мэдүүлээ. Тэрэ заседани дээрэ гүрэнэй секретариин Алас-Дурна зүгэй хэрэгүүдые даадаг туhалагша У. Банди элидхэл хэhэн, тиихэдээ Таиланддахи американска сэрэгүүдэй олошоруулагдажа байhан тухай асуудалнуудта харюусаhан байна. Энэ асуудалаар комиссиин заседаниие нэмэлээр үнгэргэхэ гэhэн Фулбрайдай hанаашалга Сагаан байшангай, гүрэнэй департаментын ба Пентагоной зүгhөө эрид буруушаалаар угтагдаа.

Фулбрайт нюуса заседаниин hүүлээр корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлэбэ: США-гай правительство дотоодын буhалгаа даража шадахаар хуули засагуудые Азиин оронуудта тогтоохо гэжэ оролдоно.

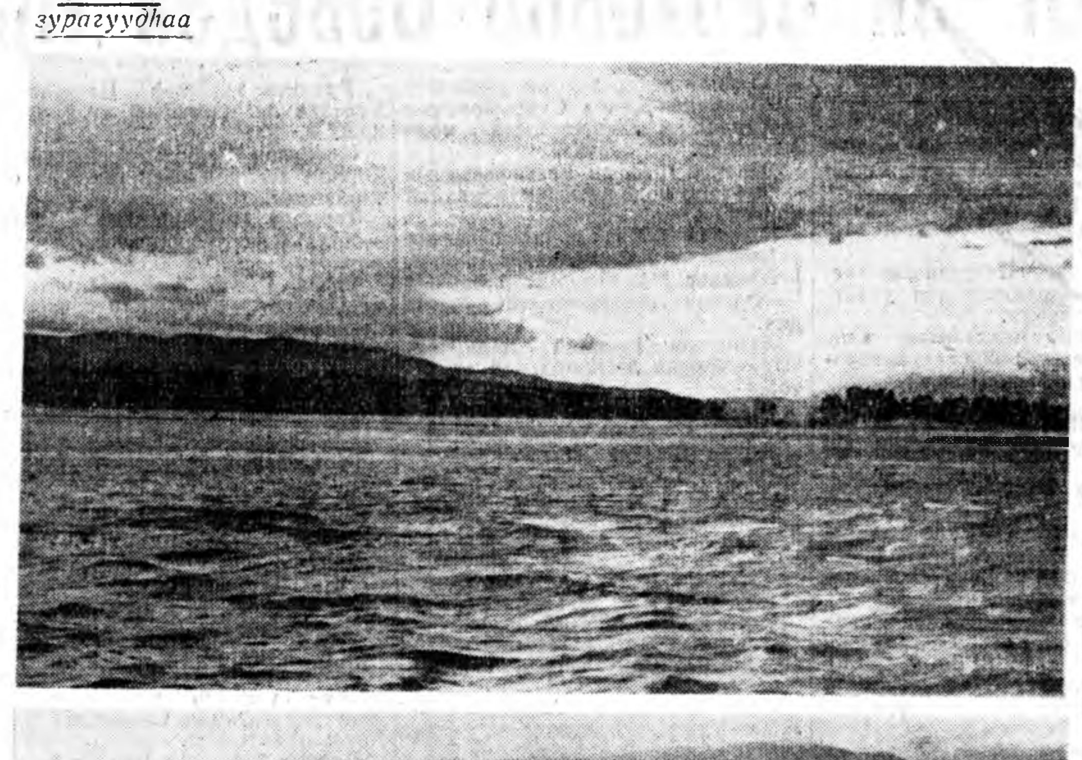
Австралиин ажалгүйшүүл

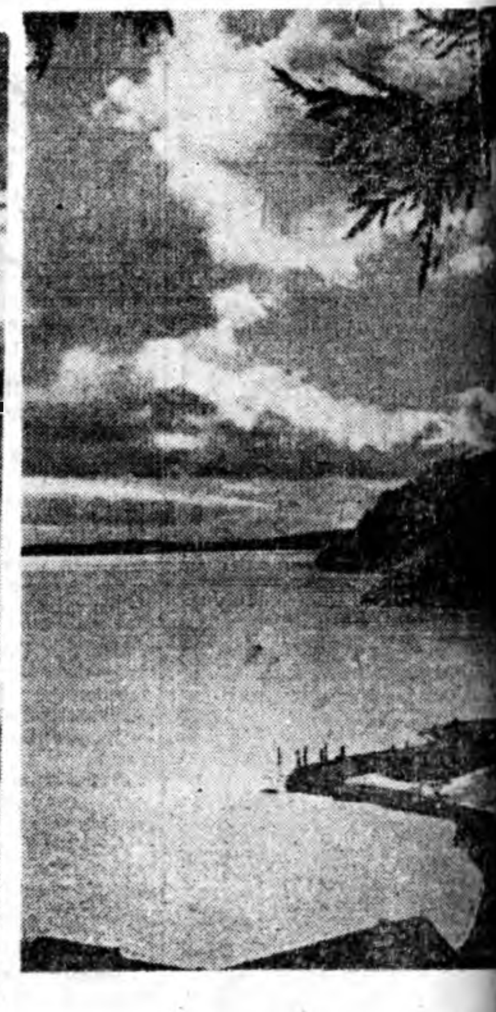
КАНБЕРРА. (ТАСС). Ажалай ба гүрэнэй албанай министерствын тунхаглаhан мэдээнэй ёhoop, байгша оной сентябриин 1-нэй байдалаар Австрали дотор 54.279 хүн ажалгүй ябана.

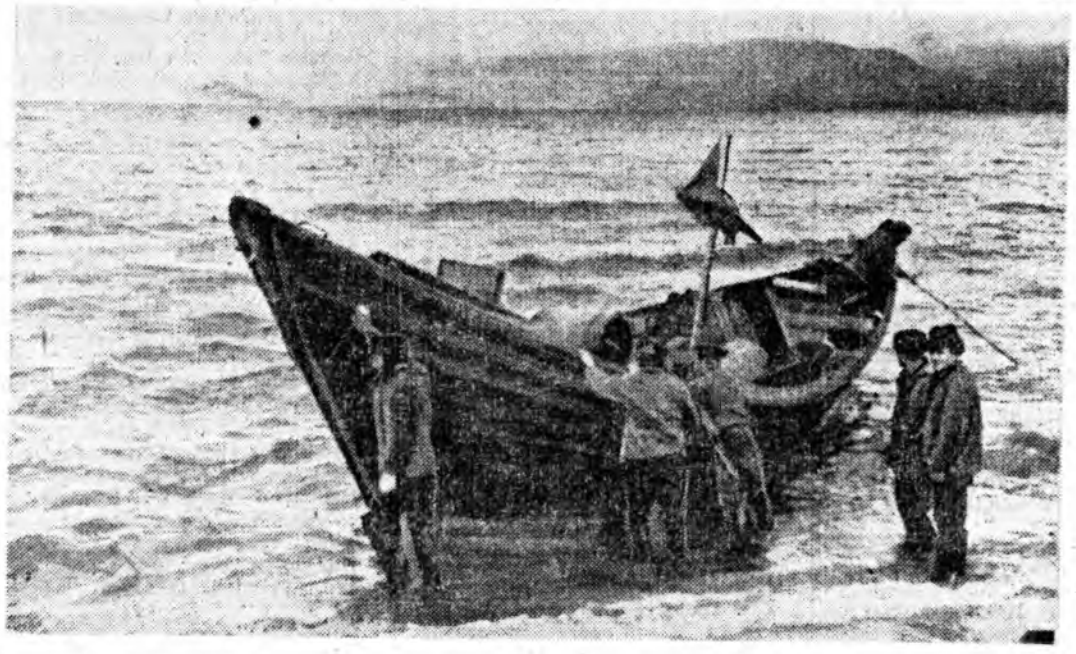


Конкурсдо оронон фото-зурагуудhaa

БАЙГАЛ ДАЛАЙН ЭРЬЕДЭ...







Байгал далайн эрьеэр үдэшэ ябахада, ехэ[...]даа. Фотоаппарадаа гаргаад, буулгажал буулга[...] мэдэхэш.

Үдэшын наран залирхаяа байна. Далайн до[...] миндаhан-утаhадаа үлхэнэ.

Загаhашад далайда гарахаяа бэлдэнэ. hахы[...]лаг яаранад.

Чивернуй гэгдэhэн тадхалай эрьедэ зогсо[...] үүлэдэй угалза татан нүүхые харахаш.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фотонууд.

Капиталай оронуудтахи hургуулинуудай байдал

ЮУНЭЙ ТҮЛӨӨ ЗЭМЭЛЭГДЭЭБ?

hаяхан Канберра «дайнай бюджедые» буруушааhан багшанарай, hурагша залуушуулай митинг Австралиин парламентын оршондо болоо. Тус бюджедэй ёhoop, гэгээрэлэй хэрэгтэ мүнгэ hомололго тон ехээр хёроогдоно. Сиднейн, Мельбурнын, Канберрын, тэндэхи бусад городуудай эльгээhэн хүнүүд митингдэ хабаадалсаа. Сиднейhээ Канберра хүрэтэр хахад замдаа ябагаар ябаhан Шэнэ Урда Уэльс гэжэ штадай колледжэнүүдэй багшанар болон студентнэр августын 31-нэй үглөөгүүр ниислэлдэ хүрөө. «Ехэ буунуудые үсөөн болгожо, hургуулинуудые олошоруулха», «Австралидахи гэгээрэл муу байдалда байна», «Оройдомнай hургуулинууд хэрэгтэй»—гэhэн хэдэн арбаад транспарант Австралиин ниислэлэй гудамжануудаар баряад ябабад.

Австралиин олониитэ зон hургуулиин барилга үргэдхэхын түлөө, программануудые шэнээр хаража үзэхын түлөө, багшанарай салин хүлhэ дээшэлүүлгын түлөө үни удаан үсэд шанга тэмсэжэ байна. Виктория штадай дунда hургуулинуудай 12.000 багшанарай март соо болоhон стачка, парламентын оршондохи митингээр дүүрэhэн, багшанарай, hурагша залуушуулай буруушаалай марш, Шэнэ Урда Уэльс штадай 14.000 багшанарай стачка —энэ тэмсэлэй таhаршагүй хубинь болоно.

Шэнэ Урда Уэльс штадай гэгээрэлэй министр Катлертэ хэблэлээр дамжуулжа нэмэл бэшэг эльгээhэн Сидней шадарай эхэнэрнүүдэй дунда hургуулиин 16 наhатай hурагша Криморн Нироли Бест ёhотол герой болоо.

Минии hурадаг hургуули ямаршье эрхэ байдалгүйн жэшээ болоно,—гэжэ Нироли Бест бэшэнэ. Классуудай дүүрэн байhан дээрэhээ занятинь актова залhaa гадна, мүн буфет соо, площадканууд дээрэ, ядахадаа медицинскэ туhаламжын таhалга соо болодогынь илангаяа гашуудалтай. Үбшэн хүнүүдэй койконууд коридор соо табигдаад, hурагшадай дунда тахал үбшэн тарана.

Штадтахи hуралсал «үхибүүн бүхэнэй бэлиг шадабари хүгжөөлгэдэ туhална» гэжэ гэгээрэлэй министрэй хэлэhэниие дурдаха зуураа, гашуудалтайгаар шоглон, Катлерhээ Нироли иигэжэ асууна: «Манай hуража байhан эрхэ байдалда тиимэ юумэ бэелүүлжэ болохо аал? Господин министр гансал бидэ иимэ бэшэбди. Мүн бусадшье олон hургуулинууд иимэ байдалтай...»

Криморско дунда hургуулиин директор госпожа Раск өөрынгөө хүмүүжүүлhэн басаганай эрэлхэг зоригтой байhанда айжа, «hургуулиин нэрые хухалhанайнь түлөө» Нироли Бестдэ выговор үгөө. Гэбэшье hургуулиин хэрэгэй муу байhанда арад зоной дураа гутадагые мэдэhэн гэгээрэлэй министр Катлер «Криморидохи hургуулиие hайжаруулха» гэжэ Сиднейн hурагшада үгэеэ үгэхэ баатай болоо.

Тиин Кримори «гансал иимэ бэшэ» гэжэ Нироли мэдүүлнэ. Ороной хэдэ мянган hургуулинууд иимэ байдалтай. hуралсалда мүнгэ ехээр hомолхо эрилтэтэйгээр парламентын оршондохи митингдэ хабаадагшад гэршэлэн харуулаа.

Виктор ХМАРА,
ТАСС-ай корреспондент.

ТУРЦИИН hургуулинуудта

1923 ондо Турциие республика болгоhоной hүүлээр, Кемаль Ататюркын толгойлhон правительство гэгээрэлэй гурим шэнэдхэн байгуулха хэрэгтэ нилээд анхарал табяа юм. 1928 он багта Турцида гүрэн түрэhөө церковь эсэслэн hалгаагдаhан байгаа. Араб алфавидые латиин алфавидаар hэлгэхэ тухай хуули баталагдаhан.

Мүнөө Турцидахи гэгээрэлэй ёhо гурим эхин ба дунда hургуулинуудта, лицейнүүдтэ, профессиональна, техническэ hургуулинуудта, дээдэ hургуулинуудта хабаадана. Эхин hуралсал нэгэдэхи, хоёрдохи шатын hургуулинуудта бэелүүлэгдэнэ. Нэгэдэхи шатань —гурбан жэлэй, хоёрдохинь — хоёр жэлэй hуралсалтай юм. Хүдөөгэй эхин hургуулиин программа гурбан жэлээр хараалагданхай. Дээдэ мэргэжэл шудалагдадаг.

Орон дотор гадаадын 10 дундa hургуули бии. 1863 ондо Стамбулда байгуулагдаhан американска «Роберт колледж» тусхай hуури эзэлнэ.

Дунда hургуулинуудые дүүргээшэд лицейдэ орохо эрхэтэй. Лицейнүүд эхин, дунда hургуулинуудай багшанарые, элдэб техническэ мэргэжэлтэдые бэлдэнэ. Хүбүүд, басагад лицей дүүргээд, дээдэ hургуулида орожо болохо. Турцида зургаан университет, хоёр академи—уран искусствын академи, политическэ экономиин, худалдаа наймаанай академи бии.

Гэхэ зуура Турцида мүнөөшье олохон үхибүүд эхиншье hургуулитай болож шададаггүй. Ороной бага наhатанай миил 15,2 процентнь табан классай hургуулитай, хүбүүд, басагадай миил 1,9 процентнь найман класс дүүргэнэ, дээдэ эрдэмтэй хүнүүд орон доторхи залуушуулай 0,5 процентнь болоно гэжэ багшанарай бүлгэмүүдэй Федерациин түрүүлэгшэ Х. Уйсал hаяхан мэдүүлээ. Хэрбээ гэгээрэлэй хэрэгэй саашадаа иимээр ябаа hаань, орон дотор 2055 он багта бүгэдэниитын эхин hуралсал арайл гэжэ нэбтэрүүлэгдэхэ гээд, национальна гэгээрэл тухай хэлэхэдээ, Уйсал зааба.

Хүдөө нютагта илангаяа хүндэ байдалтай. 40 мянган деревниhээ, тухайлхада, 18 мянганиинь hургуулитай юм. Турцида эхин ба дунда hургуулинуудай дутал-дадаг ушар шанга асуудал болонхой. Турциин түсэблэлгын комиссиин эмхидхэhэнэй ёhoop, мүнөө орон доторнь эхин hургуулинуудай 35 мянган багшанар, дунда hургуулинуудай 17.800 багшанар дуталдана. Турциин арад зон жэл бүри гурбан процент шахуу олошордог байhыень хараада абабал, гэгээрэлэй хэрэг хадаа удааруулангүй шиидхэхэ шухала асуудал болоно гээшэ.

К. ЮРОВ,
(ТАСС).

АЖАЛААРНЬ ХАНАНГИ

Д. Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай физико-математическа факультедэй 20 студент Түнхэнэй мал шахан таргалуулгын совхоздо ажаллажа байнад.

Тэдэнэй 10-ниинь совхозой тракторно-таряан ажалай бригадын Енгорго гэжэ газарта силос даралгада, зелёнко хуряалгада амжалтатайгаар хабаадалсаа. Мүнөө үень тэдэнэр обёос хуряалгада хүдэлмэрилжэ, студентнүүд С. Табдаев, Н. Яковлев, Л. Азаргаева, Л. Михайловская болон бусад даалгагдаhан ажалдаа ханалгатайгаар хандажа, үндэр бүтээсэ туйланад.

Студентнүүдэй 10 хүнhөө бүридэhэн нүгөө бүлэгынь совхозой Хэрэнэй отделенидэ мүн лэ силос даралгада ажаллажа, дүүргүүтэй байна. Урда тээнь механизатораар ажаллаhан студент А. Пермяков тракторые жолоодожо, хүдэлмэриин [...] дүнгүүдые туйлана.

Тиихэдэ студентнүүд Б. Жам[...]лов, Д. Егоров, Л. Гомбоева бол[...] С. Онхонова гэгшэд Ахын аймаг[...] колхозуудhaa гүрэнэй худала[...] абаhан малнуудые Мондоhоо Хүл[...] хүрэтэрхи 206 модо зайда ту[...] асарха хэрэгтэ хамhалсанад.

Түнхэнэй мал шахан таргалуул[...] совхоздо ажаллажа байhан студ[...]нүүдэй байра байдал, амарха [...]гынь hайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд Д. Ба[...]заровай нэрэмжэтэ дээдэ hургуул[...] студентнэрэй ажал хүдэлмэреэр [...]нанги байна.

А. НИКОЛАЕВ.

Хэрэн.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

ЗЭДЭ. Аймаг дотор жэлhээ жэлдэ шэнэ барилганууд олоор хэгд[...] Жэшээлхэдэ, энэ жэлдэ Ехэ-Наран, Оёор. Петропавловка. Зэдэ станци[...] мэтэ hуурин газарнуудаар хамта дээрээ 150 hууритай хүүгэдэй саа[...] ашаглалгада үгтөө. Борьёогой совхоз «Коммунизм» колхоз хоёрой түбтэ[...]да hургуулиин, мүн Оёор тосхондо найман жэлэй hургуулиин байшан[...] бодхоогдоо hуралсалай энэ жэлhээ Дэрэстэйн hургуулиин дэргэдэ спор[...] зал, физкабинет ашаглалгада үгтэнхэй.

Нуга, Инзагата, Желтура гэhэн hууринуудта шэнэ hургуулинууд [...]ригдажа байнхай.

В. КЛОЧИХИН.

ОЛЗОТО hАЛБАРИ

Ранжуровай нэрэмжэтэ колхоз зүгын хоёр үүртэй. Тэдэнь 150 бүлэ зүгыhөө бүридэдэг. Зүгын энэ ажахы артельдээ жэл бүхэндэ олзо ехээр үгэдэг юм.

Дурсагдаhан колхоз нёдондо зүгын ажахыда 6552 түхэриг гаргашалhан байбашье, тэрэ гарзаяа харюулан, олзо доход горитойгоор оруулhан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ тус колхоз 59,5 центнер мёд, 60 килограмм воск абаhан байгаа. Зүгын балын центнер бүхэнhөө 73 түхэриг [...]бэр олзо оруулhан юм.

Колхозой хуушанай зүгы[...] Иван Иннокентьевич Бажен[...] Федор Семенович Шангин гэг[...] артелиингээ ажахын энэ hалба[...]риие ашагтайгаар хүгжөөх[...] түлөө ехэ оролдолго гаргана. Эд[...]нэр мүнөө жэлдэ нёдондоной[...]hoo бүри ехэ олзо оруулха [...]сэлтэй.

А. СУРМАЧ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: Ф. Бальбуровай фоторепортаж; «Шиидхэбэри абабал—дүүргэтэрэнээ» гэhэн түрүү бэшэг; Ой модоной хүдэлмэрилэгшэдые шагнаха тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиум[...] Указ.

Хоёрдохи хуудаhанда: ма[...] адуулгаар Хүдэриин совхоз[...]дүй дүршэл тухай.

Гурбадахи хуудаhанда: «Со[...]вет засагай 50 жэл» гэhэн руб[...]рика доро А. Семеновой «Ба[...]галай дэргэдэхи хүшөө» гэhэ[...] очерк; АПН-эй материалнууд ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: А. Коротаевагай, Б. Олени[...] зураглалнууд: тобшо hонин.

Редакторай орлогшо **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ[В]**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, 60-21, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-01881. Зак № 343.